

2014 m. birželio 6 d., penktadienis

Nr. 22 (1083) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

3

Muzikos festivalis „Druskomanija“

4

15 Oskaro Koršunovo teatro metų

5

Pokalbis su aktorium ir režisierium Benu Šarka

E. LEVIN NUOTR.

6

Paroda „Bevardė valanda“

7

Apie VDA tapybos bakalaury gynimus

„Aš būsiu šalia“

9

Rusų kino dienos

Šokis kaip kvėpavimas

„Aterballetto“ ir Mauro Bigonzetti kūriniai Vilniuje

Helmutas Šabasevičius

Aštuonioliktą kartą rengiamas Vilniaus festivalis jau įėjo ne tik į Lietuvos muzikos, bet ir į šokio istoriją – jis inicijavo kelis originalius šiuolaikinius choreografijos kūrius (tarp jų – Mindaugo Urbaičio baleta „Acid City“ ir Anatolijaus Šenderovo baleta „Dezdemona“), supažindino su žinomų kitų šalių šokio menininkų darbais. Šie metai – ne išimtis: birželio 2 d. festivalį pradėjo Italijos šiuolaikinio šokio trupė „Aterballetto“. Trupė ir buvęs jos vadovas choreografas Mauro Bigonzetti Lietuvoje žinomi – prieš keliolika metų višejo festivalio „Naujasis Baltijos šokis“ kvietimu. „Aterballetto“ jau nuo XX a. 9-ojo dešimtmečio garsėja puikia šokio technika ir gebėjimu imtis skirtinės stilistikos choreografinių kūrių, kuriuose dera klasikinio, neoklasikinio ir šiuolaikinio šokio elementai. M. Bigonzetti, netgi planavęs Lietuvoje imtis Anatolijaus Šenderovo „Dezdemonas“ partitūros, trupei vadovavo dešimtmetį (1997–2007) – šiuo metu jis yra pagrindinis „Aterballetto“ choreografas, o trupės meno vadovė nuo

2008 m. yra Cristina Bozzolini.

„Aterballetto“ – šiuolaikinio šokio teatras, kuriam nerūpi pasakoti istorijas. Puikiai įvaldės pagrindinį savo instrumentą – kūną, jis „groja“ sudėtingas choreografines partitūras. Aštuoniolika šokėjų jaučia kiekvieną savo raumenį ir geba per teiki techniškai nelengvas choreografo plastines fantazijas, tapdami jo vaizduotės įrankiais ir choreografinių formų bendraautoriais.

Lietuviškas tokio tipo kūrybos kontekstas – labai nežymus; abstrakčią choreografiją remiantis kokybiškai ir šiuolaikiskai interpretuojamais klasikiniai judesiai, ypač derinant juos su šiuolaikinio judesio ir teatro estetika, kuriančių lietuvių kūrėjų tėra vienas kitas, o jų darbams kol kas stinga ir nuoseklumo, ir meninio skonio, ir kūrybinės drąsos.

„Aterballetto“ šokėjai yra tikri savo kūno valdovai, bet nuo didelės fizinės išvermės ir disciplinos reikalaujančio klasikinio baleto meistrų juos skiria gaivališka drąsa, improvizacinis pradas, suteikiantis judesiui gyva, šiuolaikiską skambesį. Kaip tik tokia yra M. Bigonzetti choreografija, išradinai atskleidžian-

ti išlavinto, savimi pasitikinčio kūno galimybes, pirmiausia akcentuojanti judesį, kuris ir choreografui, ir atlėkams atrodo natūralus kaip pats kvėpavimas.

Būtent taip – „Come un respiro“ pavadinta pirmoji vakaro dalis, pa statyta 2009 m. pagal Georgo Friedricho Händelio muziką. Šis spektaklis gali būti vadinamas ir estetine choreografo bei pačios trupės programma: vengti šalutinių, judesj dekoruojančių elementų, remtis kūno fizika ir šviesos metafizika, ieškoti plastinių ir prasminių asociacijų ne per literatūrinį pasakojimą, o per dinamišką judesio grandinę. „Come un respiro“ – vizualiai asketiškas kūriny, juodame fone ryškinami choreografa labiausiai dominantys ir jo choreografiją geriausiai išreikšiantys kūno segmentai – galvos, torsai, nepaprastai išraiškingos rankos bei pėdos. Paprastos juodos kelnės iki pusės blažudži tarytum atskiri viršutinę ir apatinę kūno dalis, pačiam judesiui suteikia ypatingo gyvybingumo ir paslapties, susijusios ne tik su gyvenimu scenoje, bet ir anapus jos. Sukurtas iš G.F. Händ-

NUKELTA | 2 PSL.

D. MATVEJEVO NUOTR.

Šokis kaip kvėpavimas

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Spektaklio „Rossini Cards“ fragmentas

D. MATVEJEVO NUOTRAUKOS

lio sarabandu, alemandu, žigų (skamba puikaus pianisto Keitho Jarretto įrašai), kartu tai lyg spektaklis apie šokį, apie judesį, svarbiausią šiu menininkų būties impulsą, kuris nėra fasadinis, kurio neriboją scenos portalas (pavyzdžiui, baigusios vieną epizodą, šokėjų iš scenos išeina neslėpdamos savo nuovargio).

M. Bigonzetti kūrybos principai grindžiami atidžia erdvės analize, masės ir individuoplastikos priešprieša ir derme, netikėtais judesiams sugretinimais. Choreografas duetus paverčia organiškomis kombinacijomis, kurios retai įgauna dirbtinio, rafinuoto dekoratyvumo – nuo to jų apsaugo paslankūs šokėjų kūnai, judesį priimantys kaip svarbiausią savo tapatybę. Pirmieji ir paskutiniai „Come un respiro“ kūrinio taktai – keliolika rankomis susikabinusius kūnus, siunčiančius vienas kitam judesio impulsą, atspindinčius vieną kito judesio bangą ir emociją; tik finale tas judrus ornamentas palaiptiniu suskyla, palengva nuriminti.

Anonsai

Vasaros stovykloje Druskininkuose – pasiruošimas premjerai

Tarptautinėje menininkų rezidencijoje DAR (Druskininkai Artists' Residence), kurią organizuoja Lietuvos kompozitorų sąjunga, nuo 2014 m. gegužės pabaigos vyksta pasiruošimas kūrinio „In puris naturalibus“ pasaulynei premjerai. Šis tarptautinis projektas bus pripratytas Lietuvos ir kitų Europos šalių publikai.

Tarptautinio vasaros projekto kūrybiniai procesai dalyvauja aštuoni kūrėjai iš keturių šalių: Lietuvos atstovai Lina Lapelytė ir Arvydas Kazlauskas, svečiai iš Jungtinės Karalystės Anat Ben-David ir Yiorgis Sakellariou, Slovakijos atstovai Ivanas Šilleris ir Fero Király.

šoninio apšvietimo juosteje virsta harmoningu blausiai švytinčiu barjefu.

„Rossini Cards“ – 2004-ųjų kūrėjys, šmaikštus choreografinis pasjansas, sudėliotas iš gyvių atliekamų fortepijoninių Gioacchino Rossini kūrinių transkripcijų (pianistas – Stefano Menozzi) ir operų „Pelené“, „Šarka vagilė“, Sonatos stygiiniams įrašų fragmentų. Šokėjai čia rikiuoja iš linijas, sėda prie puotos stalos, leidžiasi į jausmingą kūnų dialogą, uždainuoja, šiapus uždangos skaito įmantraus G. Rossini patiekalo receptą ar nesustabdomais srautais laksto skersai sceną. Kaip ir žadėta – nuoseklaus siužeto nėra, bet kažin ar kas jo gali pasigesti – spektaklis sukurta kaip gerai veikiantis dinamiškas organizmas, kurio ritminė struktūra ir apgalvota, ir kartu išjausta. Teatrinių veiksnių lemiančios scenos jungia ilgokus abstrakčiosios choreografijos epizodus, atskleidžiančius choreografo bražą ir jo požiūrių į šokį, pa-

sakojančius individualias skirtinges nuotaikos istorijas. Kai kurie šokio fragmentai galbūt ir prailgsta, ta-

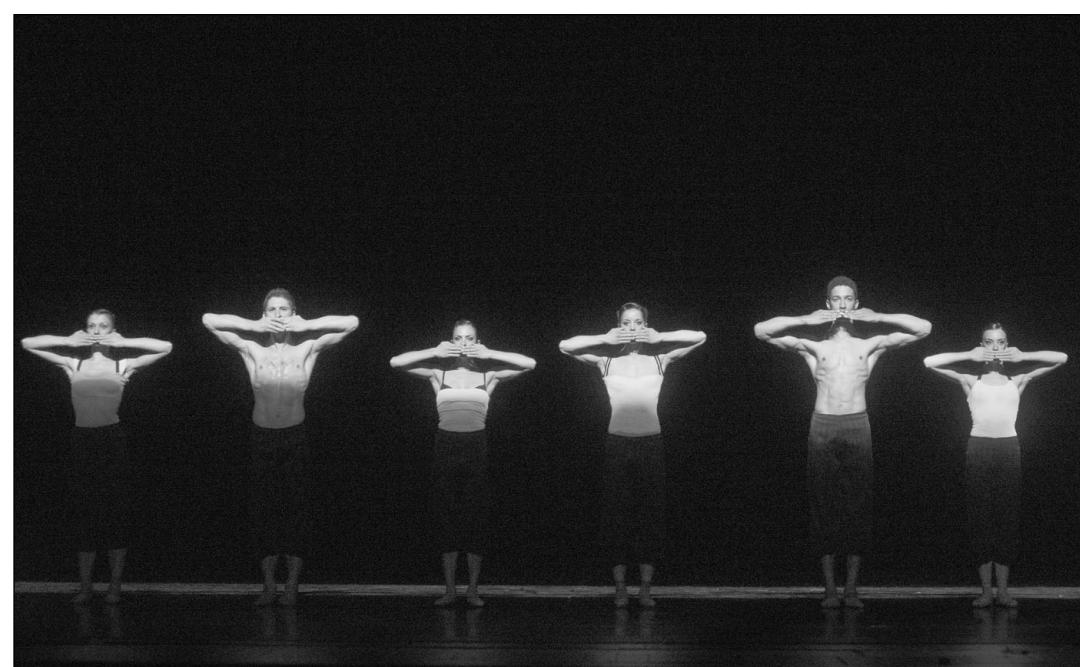
čiau dėmesiu choreografas nepiktnaudžiauja, juo labiau nesistengia choreografijos pakeisti vaidybinėmis užduotimis: „Aterballetto“ šokėjų judesys ir artistiškumas vienas be kito neįmanomi.

„Rossini Cards“ scenografinis sprendimas taip pat minimalus, apsiribojantis nuleidžiamu tamsiu audeliu, atidengiančiu ir paslepiančiu švytintį pokylio stalą, natūraliu LNOBT teatro uždangos žvilgesiu, kurio fone skaitomas G. Rossini receptas. Daugiausia vaizdinės įvaivorių išgaunama lakoniškais kostiumais (dailininkė Helena Medeiro) ir apšvietimu (šviesų dailininkas – Carlo Cerri); už stato sėdinčiu „Rossini cards“ šokėjų rankos staiga virsta elegantiškais paukščių kaklais, šviesos srautai niuansuotai išryškina vėliau šokamo vyro ir moters dueto kūnų raizginius, sukuria kūnų kritimo iliuziją moterų dueto finale, o paskutinėje spektaklio dalyje, šokėjams išsirikiavus į įstrižą liniją, išryškina čia pasirodančias, čia dingstančias judesių pyres, kuriuos, šviesai išsiskaidžius, taip pat

pakrinka visoje scenoje.

„Aterballetto“ ir M. Bigonzetti stilistikos spektakliams lietuviškos publicos dėmesio pakaktų neilgam – ji vis dėlto labiau mėgsta klasikinį balletą ar bent jau šokių pasakojamas pažystamas istorijas, literatūros kūrinių ar istorinių asmenybų gyvenimų inscenacijas. Tą patvirtino žiūrovų salės kaimynai – solidaus amžiaus pora, pirmąjį dalį stebėjusi be didesnių emocijų ir kitoje dalyje – G. Rossini „kortą dalybose“ – nusprenodus nebepasilikti. Bet jų vietos neliko tuščios – jas užėmė pora merginų, tikrai jaunesnių už patį Vilniaus festivalį. Nuoširdi jų reakcija į muziką, choreografiją, režisūrinius sprendimus, pasibaigus spektakliui – jaunatviškai entuziastingos ovacijos ir šūksniai „bravo“ paskatino ir i patį Vilniaus festivalį pažvelgti kaip į dinamišką, besikeičiantį, atsinaujinančią ir atsijauninanti Lietuvos kultūros fenomeną.

HELMUTAS ŠABASEVIČIUS

Spektaklio „Come un respiro“ fragmentas

bei Austrijos menininkės Maja Osojnik ir Katharina Ernst. Jų sukurtais muzikines istorijas įvaizdins menininkės Auksės Petrulienės „Psiliko no teatras“.

Projektas „In puris naturalibus“ – tai valandos trukmės audiovizualinis projeketas, kurio metu bus pripratytos aštuonioms skirtinges muzikines istorijos, atliekamos specialiai šiai progai įkurto ansambliui „Dirt nonet“.

Projekte dalyvaujantys menininkai kurdamai kompoziciją (jos pavadinimas simbolizuoją prigimtinį žmogaus natūralumą, nuogumą) ketina įkvėpimo semtis iš Dzūkijos nacionalinio parko gamtos grožio, Druskininkų miesto dvasių bei kurorto gamtos išteklių – druskos, mineralinio vandens, purvo.

Šis unikalus bendro kūrybinio darbo rezultatas bus pripratytas Lietuvoje, Austrijoje (bendradarbiaujant

su Kremsko menininkų rezidencija), Londono (globojant organizacijai SAM, Sound and Music) ir Slovakijoje (bendradarbiaujant su ISCM, International Society for Contemporary Music).

Lietuvos kompozitorų sajungos organizuojama tarptautinė menininkų rezidencija DAR gyvuoją jau ketverius metus. Rezidencija daugiausia skirta muzikos kūrėjams, tačiau priklausomai nuo rengiamos programos rezidentais (greta kompozitorų) gali būti kvičiamieji muzikos atlirkėjai (solistai, ansambliai), kultūros vadybininkai, tyrejai bei kitų menų (vizualiųjų, literatūros ar scenos) kūrėjai ir atlirkėjai, išprasmintys integralų įvairių meno rūšių kūrybinį dialogą ir rezultatą. Joje iki šiol viešėjo ir kūrė apie 40 įvairių Europos šalių ir Lietuvos menininkų, savo kūrinius jie pristatė mėsito bendruomenei, platesniams klu-

sytojui ir žiūrovų ratui Lietuvoje ir užsienyje.

Tarptautinę menininkų rezidenciją DAR remia Lietuvos kultūros taryba ir asociacija LATGA.

LKS INF.

Bach'o šventė Vilnius festivalyje

Birželio 12 d., ketvirtadienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje Vilniaus festivalis kviečia į Bach'o šventę. I Vilniu atvyks britų baroko įžymybės – orkestras „Academy of Ancient Music“ ir žinomas klavesinių muzikos bei orkeistro vadovas Richardas Egarras. Prityrė senosios muzikos atlirkėjai patvirtins tiesą apie J.S. Bacho muzikos nemirtingumą programe „Bach'o šventė“, kurioje skambės spinduliuojantys gyvybe ir žerintys visomis

barokinėmis puošmenomis J.S. Bacho kūriniai: Siuita orkestriui Nr. 3 D-dur, BWV 1068, Koncertas klavesinui Nr. 2 E-dur, BWV 1053, Koncertas klavesinui Nr. 4 A-dur, BWV 1055, Siuita orkestriui Nr. 4 D-dur, BWV 1069.

J.S. Bacho menas yra viskai apimantis muzikos archetipas, modelis ar tiesiog pirmavaizdis, pagal kurį buvo sukurti daug kitų, įvairių laikotarpinių autorų kompozicijų. Įvairių dimensijų, beribė ir nežūstanti J.S. Bacho vizija pavertė jį įkvėpimą ir nemąžtantį kūrybinį entuziazmą žadinančiu visų laikų kompozitoriumi. XX a. kompozitorius Paulis Hindemithas yra pasakės: „Kad ir koks genialus būtų kūrėjas, jis vis tiek antras po Bacho.“ Koncerto partneris – VŠĮ „Naujoji muzikų karta“.

LNF INF.

Nesenstantis šauklys

Tarptautinio šiuolaikinės muzikos festivalio „Druskomanija“ įspūdžiai

Vaida Urbinytė-Urmonienė

Jau trisdešimtaji kartą finišavo tarptautinis šiuolaikinės muzikos festivalis „Druskomanija“. Šias metas jis stebino ne tik renginių (daugiau nei dviešimt), bet ir dalyvių gausa. Kaskart pasikeitus festivalio vadovui, jame išvysta akivaizdžiu pokyčių. Kaip ir kiekvienais metais, taip ir jubiliejiniame festivalyje buvo gausu premjerų, skambėjo ir jaunesniųjų, ir vyresnės kartos kompozitorius kūriniai, galėjome džiaugtis naujais eksperimentais ir atradimais.

„Turbošauklys“ – taip vadinosi „Druskomanijos“ atidarymo renginys, vykęs Vilniuje, kultūros bare „Kablys“. Tai gyvai valdomos elektroninės ir elektroakustinės muzikos, šviesų ir jūdesio projektas, kurį igvendinti padėjo Lietuvos muzikos ir teatro akademijos akordeonistų ansamblis „Contempor ACCO“ (vad. Raimondas Sviackevičius) ir ekstremalaus dviračių sporto mėgėjai (Tautvydas Gelumbickas, Karolis Lamsargis ir Kostas Griska). Šešios kompozicijos – Lukrecijos Petkutės-Dailydienės aranžuota Šarūno Nako „Merz-Machine“, Raimondos Žiukaitės „Chromatografija“, Lino Paulauskio „Daina be žodžių“, L. Paulauskio aranžuota Ryčio Mažulio „Čiauskanti mašina“, L. Petkutės-Dailydienės „Ponich II“ ir Mykolo Natalevičiaus „Classics Goes Electronic“ – šviesų ir garso žaismas, dviratininkų rodomi triukai, kartkartėmis privertė krūpteleti, ir gerai nuotaika skelbė sėkmę festivalio atidarymą. Tiesa, šauklio pavadinimas gausiai klausytų neprišaukė, o po atidarymo koncerto turėjės vykti vakarėlis su DJ Rushkeys, gaila, pasibaigę net neprasidejės, vėlgi dėl nesusirkusios publikos...

Antrą festivalio dieną Vytauto Kasiulio dailės muziejuje vykusime koncerte „Garsyn-tyllyn“ buvo pristatyti net keturių premjeros: Vaidos Striaupaitės-Beinarienės „Oscillations“, Jamie Hamiltono ir Martos Poznanskos „Marsrutka“, Žibuočių Martinaitės „Garsyn-tyllyn“ ir Martino Ulikhanyano „Low Tension“. Ištikimi festivalio draugai – Varinių pučiamuojų trio – Tomas Karška (altinis trombonas), Valentas Marozas (tenorinis trombonas), Sergijus Kirsena (tuba) – kaip visuomet grojo nepriekaištingai. Nudžugino ir tai, kad beveik visi kompozitoriai atėjo pasveikinti atlikėjų (ko nebuvo kituose renginiuose).

Nauja tradicija tampantis Muzikos inovacijų studijų centro palaikomas projektas „Muzika fontanams“ šiemet vėl sulaukė kone gausiausius susidomėjusių būrio. Žinoma, vaikstant atnaujintame Bernardinų sode sunku nepastebėti fontaną nuspavinusius šviesų ir neįgirsti skambančios muzikos, tad nieko keista, kad žiūrovų buvo daug. Net aštuoniuose kūriniuose kompozitoriai galėjo atskleisti visas fontano galimybes: garso, spalvų, vandens sroviių žaismą. Girdėjome Matthiaso

Kronlachnerio, Tado Dailydos, Mykolo Natalevičiaus, Lukrecijos Petkutės-Dailydienės, Otto Wankeso, Domo Ruškio, Jurgio Jarašiaus, Andriaus Šiurio, Mato Drukteinio ir Gedos Marijos Gužauskaitės kūrinius. Renginys buvo pakartotas ir Druskininkuose, prie miesto fontano.

Mikalojaus Konstantino Čiurlionio namuose vykės koncertas „DolceDuo“ buvo vienas kameriškiausių festivalio pasirodymų. Ansamblis sudėtis – arfa ir fleita – bylojo, kad stiprus garso ir aštriai sąskambių čia nebus. Eglė Juciūtė-Mateliénė (fleita) ir Viktorija Smilėtė (arfa) atliko septynias kompozicijas, iš kurių net keturių – premjeros. LMTA studento Andriaus Šiurio „Nebylaus

riai galėjo išgirsti, kaip skamba jų diplominiai opusai. LMTA Didžiojoje salėje kūrinius atliko Vilniaus miesto savivaldybės Šv. Kristoforo kamerinis orkestras (meno vadovas ir dirigentas Donatas Katkus). Gražiai tradicija tapęs koncertas kasmet pateikia staigmenų. Visi penki kūrinių buvo labai skirtini – nuo romantinė muzika persmelkto Lauryno Naujiko „Variacijų styginių orkestru“ iki intensyvių, aštrių sąskambių prietinkusios Raimondos Žiukaitės „Levituojančios organzos“. Greta bakalauro darbų, buvo atliki ir trijų magistrantų – Ignu Juzoko, Domo Ruškio ir Jurgio Jarašiaus kūrinių, papildyti gyvai valdoma elektronika. Iš visų koncerte skambėjusių kūri-

Koncerto „Turbošauklys“ akimirka

R. ŽIUKAITĖS NUOTR.

Koncertas „Still Free“, atlieka „Juste / Boys“ (Olandija)

Saulius Auglys atlieka „Opus Magnum“

kartais atrodo, kad visko jau yra per daug ir žmonės persisotinę geras muzikos, nauju idėjų ir renginių, todėl lankosi juose vis vangiau. Intrigavo Kornelijaus Platelio pranešimo temos pavadinimas „Dvieju festivalių kontekstai“. Poetas su festivaliu „Jaunimo kamerinės muzikos dienos“ sugretino „Poetinį Druskininkų rudenį“, šventantį 25-metį. Buvo įdomu išgirsti abieju Druskininkuose vykstančių festivalių kontekstus, paties K. Platelio įspūdžius ir ižvalgas. Įdomių faktų pateikė ir kompozitorius, festivalio sumanytojas Ričardas Kabelis. Jis supažindino su ano meto jaunuju meninio sajūdžio siekių, tapusiais Neprilausomybės atkūrimo ivykių dalimi, pristatė keturių „jaunos muzikos“ knygelių atsiradimo istoriją, pateikė dvių festivalių – Druskininkų Lietuvoje ir Donauešingeno Vokietijoje – panašumo bruožų. Kompozitorius išsakė ir gana įdomių ižvalgų pakritikuodamas dabantinių festivalių pavadinimą. Galbūt organizatoriai sumanys tikrai jį keisti? Konferencijos senbūvių dalį užbaigė muzikologai ir politikė Vilija Aleknaitė-Abramikienė, palaususi: „Ar pajégime?“ Plačiai pristačiai pasauliye vykstančių ivykių kontekstą, nukelusius visus net į Vatikaną, vis dėlto suteikė vilčių, kad „pajégime“.

Vėliau pasiskiusi muzikologė Eglė Gudžinskaitė papasakojo apie Lietuvos vykstančius festivalius ir projektus, taip pat juose skambančią naują muziką. Anot jos, jauni kompozitoriai ir muzikologai kuria naujus projektus, siekdami save įtvirtinti ir apie save pranešti, nes „rimtuosiuse“, vyresniųjų rengiamuose festivaliuose jie dalyvauti dar negali. LMTA doktorantas, kompozitorius Jonas Jurkūnas pasakojo apie muzikos akusmatiškumą. Kompozitorius manymu, tai garso ir vaizdo tarpusavio santykio laipsnis. Persidengiančiose, gyvai atliekančių ir atkuriama garsų teritorijose, pasitinkiant akusmatiškumo sąvoką kaip mato vienetą, galima pastebėti estetiškai, stilistiskai, kūrybiškai ir moksliškai patrauklių, netyrinčių tendencijų. Paskutinis pasisakė jaunas muzikologas Jurgis Paliauka, savo pranešimu „Apie kūniškus malonumus Druskininkuose svajojanti šiuolaikinė akademinė muzika“ suteikęs konferencijai neįprastą spalvą. Pats būdamas drus-

kininkietis, jis šmaikščiai, bet labai informatyviai ir taikliai papasakojo apie kurorto teikiamus malonumus, kviečiančius nuolat čia sugržti. Smagu, kad konferencijų tradicija buvo atgaivinta ir, reikia tikėtis, bus vis puoselėjama.

Didelį įspūdį paliko tos pačios dienos vakarą Šv. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčioje atlitas R. Kabelio kūrinas „Opus Magnum“. Perkusininkas Saulius Auglys kūrinių atliko visą laiką klūpēdamas. Muzikinė medžiaga tarsi įtraukė į kažką magišką ir neapsakomą, kūriniu pabaigos nesinorėjo sulaukti, o neišengiamai sulaukus nesinorėjo išeiti. Trumpas ir taiklus koncertas puikiai užbaigė dienos renginius.

Gaila, bet paskutinis festivalio koncertas buvo kaip niekad nesėkmingas. Galima įžvelgti keletą gražių akimirkių, pavyzdžiui, profesionalų akordeonistų grojimą ir rimtą požiūrį į bet kokio pobūdžio renginį, bet stipriai šluobojančios dainininkų intonacijos (galbūt todėl, jog dainavo ne vokalistės) nuo pat pirmųjų takų sugriovė bet kokią viltį „ištraukt“ koncertą į sėkmę gretas. Gintaro Sodeikos „Garso ontologija nr. 1“ dar kartą įrodė, kad išlaikyti vieną natūraliai ir švariai néra taip lengva, o Ryčio Mažulio „Karalius Karolis“ jau pradžioje suskambo ne taip, kaip turėjo. Keistas pasirodė ir kompozitorė Rūta Vitkauskaitė kūrinas „I Am The Enemy You Killed My Friend“, nepateikęs jokių įdomesnių ir negirdėtų sprendimų, kurių visi tikisi iš autorės. Sėkmę gausiai su skambėjo George’o Holloway’us „Vincenz und Greta“, kurį atliko tik akordeonistai.

Ilgiausiai Lietuvoje gyvuojantis ir daug kartų „laidotas“ šiuolaikinės muzikos festivalis „Druskomanija“ savo unikalumo nepraranda, organizatoriams užtenka energijos ir išradiegumo. Vis dar kupini eksperimentinės dvasių jaunieji ir toliau stebina savo idėjomis. Smagu kasmet pavasarį grįžti į Druskininkus, plaukti šilumlaiviu į Liškiavą, klausytis koncertų bažnyčiose, sanatorijose ir po atviru dangumi. Džiugu, kad jau tiek metų puoselėjamos tradicijos, suteikiant joms vis naujų spalvų. Belieka padėkoti visiems prisidėjusiems prie festivalio gyvavimo ir palinkėti neišsenkančios energijos ir idėjų. Teškite savo neišbaigiančią misiją ir kvieskite visus būti ten, kur skamba muzika.

Tarp spektaklio, kūrėjų ir žiūrovo

Penkiolika nepriklausomo teatro metų

Oskaras Koršunovas

Mintis steigti nepriklausomą teatrą kilo pastaćius pirmajį spektaklį „Ten būti čia“ pagal Daniilo Charmsio kūrinius. Premjera įvyko 1990 m. kovo 22 d., praečius vienuolikai dienų po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Ka gali žinoti, galbūt tai buvo pirmia premjera nepriklausomoje valstybėje. Tokio spektaklio gimimą lémė atėjės visiškai naujas laikas. Tai buvo savotiško lūžio metas, kai griuvi visos sienos. Spontaniškai atėjo kitoks mąstymas. Tokiomis aplinkybėmis įvyko pirmasis „Ten būti čia“ spektaklis, kuris netrukus ir buvo įvardintas kaip naujo teatro pradžia. Kritikas Egmontas Jansonas parašė recenziją, kuri vadinosi „Oskaro Koršunovo teatras?“ Nors dirbtame tuometiniame Akademiniame dramos teatre, mus su bendraminčiais kai kas jau suvokė kaip atskirą teatrą.

Kai 1999 m. kūrėmės kaip oficinas teatras, pavadinimo ieškoti nebereikėjo – jis jau buvo. Beje, kaip ir pats teatras. Nevalstybiniam teatrui, gimusiam spontaniškai bei atsiradusiam dėl laiko pokyčių ir didelių socialinių pasikeitimų, penkiolika metų yra labai daug. Teatrui, kuris nebuvu dirbtinai nuleistas iš viršaus ir niekuomet nepreten-davo tapti valstybine institucija, prisijumančia teatro vaidmenį. Beje, jeigu skaičiuosime nuo pačios OKT reiškinio pradžios, netrukus šventime teatro 25-metį, kurį irgi bandysime paminti. Galbūt atkurdamis „Ten būti čia“?

Žvelgdamas atgal, stebiuosi daugybė dalykų, tarp kurių atrandau tikrai fenomenalių. Tiesiog stebuklas, kad visus 15 metų OKT, būdamas nepriklausomas ir nedotuojamas, sugebėjo būti repertuariniu teatru. Niekada negyvenome nuo projekto iki projekto ar nuo festivalio iki festivalio. Turėjome repertuarą, kurį sąmoningai ir nuosekliai vystėme.

OKT teatro raidoje aptinkame ne vieną diliogiją ar trilogiją. Mano manymu, tai labai svarbu. Tik tada teatre jaučiamas kūrybinis nuoseklumas. Beje, šis nuoseklumas mums padėjo sukurti specifinį teatrą, grindžiamą nuolatiniu ieškojimu ir sa-virefleksija.

Jau nuo pat pradžių stengėmės nepatekti į teatrinę rutiną. Matyt, tam buvome pernelyg jauni. Nieka-dā netapome normaliu teatru ir tai mums padėjo neužstrigtį.

Aš, kaip režisierius, savo teatro samprata kūriau būtent obertiutu pastatymuose. Tada gime nuolatinis naujumo siekis. Ieškojome to sprogtančio parodokso, kuris, pa-sak pačių autorų, turėjo būti tas re-alusis teatras. Daniilos Charmsas rašė, kad eilėraštį reikia rašyti taip, jog jis metus į langą stiklas sudužtų.

Oberiutu pastatymuose kūrėsi es-miniai teatro suvokimo principai, vėliau nulėmė repertuarą. Vis dėl-to spektaklis, koncentravęs tą teat-

Scena iš spektaklio „Senė“

NUOTRAUKA IŠ OKT ARCHYVO

ro sampratai ir temas, kurias toliau nuosekliai vystėme, buvo Sigito Parulskio „P.S. Byla OK“. Tai buvo mūsų kartos manifestas, mėginiamas suvokti save, kaip prarastąjį lūžio kartą, bei suprasti tos kartos misiją. Statydamis „P.S. Byla OK“ bandėme dabarčiai surasti istorinį bei mitologinį matmenį – tai matysime daugumoje vėlesnių OKT spektaklių. Jau nebekalbėjome tik abstrakčiai. Nuo šio spektaklio pradėjome apeliuoti į kasdienybės skausmus ir realijas. Beje, „P.S. Byla OK“ jau buvo pažymėtas skandalais, kurie vėliau tapo tam tikru OKT repertuario palydovu.

Pirmieji spektakliai

Nors Bernardo-Marie Koltėso „Roberto Zucco“ dar buvo statomas po Akademinių dramos teatro stogu, jis kūrėme kaip iš dalies nepriklausoma projekta, ir tai buvo OKT teatro pradžia. Martynas Budraitis tapo spektaklio produseriu. Scenografiją kūrė šviesaus atminimo Jūratė Paulėkaitė. Muziką – kompozitorius Gintaras Sodeika. Susibūrė žmonės, netrukus įkūrė OKT teatrą.

„Roberto Zucco“ tapo aiškia naujo teatro pradžia arba nauju jau esamo teatro etapu. „P.S. Byla OK“ buvo manifestas, savotiškas perėjimo etapas, o „Roberto Zucco“ – višiskai OKT teatras. Visu pirma, tai buvo persikėlimas į dabartį. Po premjeros mums paaiškėjo, ką toliau darysime.

1999 m. tapo dar vienu lūžio laiku. Tuo metu visuomenė keitėsi žai-bišku greičiu. Keitėsi ir Akademinius dramos teatras, tapę Nacionaliniu. Supratome, jog mes nebeišsenkame jame ir galime egzistuoti tik kaip atskiras vienetas.

Oficialiai įkūrėme teatrat: ne tik ieškant, bet norint ir galintį teigti. Iš karto skelbėme aiškią poziciją: teatras turi ne virti savo teatriniame puode, o savykauti su tuo, kas vyksta gyvenyme. Tapo aišku, kokias pa-grindais remdamiesi formuosime savo repertuarą.

Pirmieji spektakliai buvo Marko Ravenhillo „Shopping and Fucking“

das yra aktorius. Tai ypač juntama paskutinėje trilogijoje: „Hamletas“, Maksimo Gorkio „Dugne“, Antono Čechovo „Žuvėdra“. Negalima ne-paminėti Rasos Samuolytės, Dainiaus Gavenonio, Dariaus Guamausko, Airidos Gintautaitės, Dariaus Meškauskio, Nelės Savičenko, Giedriaus Savicko.

Per 15 metų OKT teatre dirbo įvairių kartų ir įvairių teatrų aktoriai. Kiekvienas jų atnešė bei pali-ko savo dovaną, formavusią mūsų teatro veidą. Tai Arūnas Sakalauskas, Gytis Ivanauskas, Vaidotas Martinaitis, Vidas Petkevičius, Povilas Budrys, Rytis Saladžius, Jolanta Dapkūnaitė, Dalia Brenciūtė, Remigijus Vilkaitis, Arvydas Dapšys, Dainius Kazlauskas, Kostas Smoriginas, Andrius Žebrauskas, Eglė Mikulionytė, Dalia Michelevičiūtė, Tomas Žaibus, Julius Žalakevičius, Audrius Nakas, Jūratė Onaitytė ir daugybė kitų. Turėjome garbės kurti ir su tokiais aktoriais kaip Ona Knapkytė, Gediminas Girdvainis, Laimonas Noreika, Dalia Overaitė, Regimantas Adomaitis, Rimgaudas Karvelis, Viktoras Šinkariukas, Vytautas Paukštė bei vis dar mūsų teatre vaidinantis Juozas Budraitis.

Jeigu kalbėtume apie tam tikrą aktorių modelį, gimusį OKT teatre kaip tam tikroje aktoriuje mo-kykloje – tai aktoriai, vaidinantys jau minėtoje trilogijoje „Hamletas“, „Dugne“ ir „Žuvėdra“. Čia iš tiesų matoma dėl tam tikros metodikos atsiradusi višiskai kitokia aktoriūs organika. Tai jau yra savotiška mo-kykla. Su šiaisiais aktoriais susikalbame višiskai kitaip. Pastaruoju metu repeticijose pirmiausiai givldename aktorines temas, bandydami rasti atsakymą į klausimą, kas vis dėlto yra aktorius.

Žiūrovai

Yra keletas OKT teatro žiūrovų kartų. Pirmieji, užaugę kartu su obertiutu pastatymais, nelabai norėjo pripažinti vėliau susiformavusio kick kitokio teatro veido. Jie liko ištikimi pirmiems spektakliams. Kita karta užaugo kartu su „Roberto Zucco“, „Shopping and Fucking“ ir „Ugnies veidu“ Trilogija „Hamletas“, „Dugne“, „Žuvėdra“ taip pat formuoja savitą publikos kartą.

OKT spektakliai nebuvu tik eksperimentai ir laboratoriniai – jie turėjo adresatą. Mes visuomet buvo me jautrus žiūrovui. Publiką jnešė nemažą įnašą kuriant mūsų teatrat. Savotiškais tokios teatro ir žiūrovų bendrystės liudininkais yra patys spektakliai. Pavyzdžiui, „Meistras ir Margarita“ bei „Istabioji ir graudžioji Romeo ir Džuljetos istorija“, jau daugiau nei dešimtmjetį visada surenkant kitokį aktoriūs modelį.

Vienas iš mūsų tikslų steigiant ne-priklausomą teatrą – tai galimybė nuolat kurti. Netenkino kituose teatruse tradicija tapę naujai gimusio spektaklio palikimas likimo va-

liai. Taip dingsta bet koks ryšys tarp spektaklio, kūrėjų ir žiūrovo. Premjera tampa ne gimimo, o mirties da-ta. Spektaklis gali gyventi tik nuo-latos kuriamas.

Tegdamas, kad žiūrovai irgi ku-ria spektaklį, nė kick negražyliau-ju. Po spektaklio visuomet laukdavo-me publikos reakcijos. Stebėdavome, kaip ji reaguoja, ir aptardami kick-vieną spektaklį keldavome klausimą, kodėl ši kartą būtent taip. Jeigu vykstant spektakliui jausdavome tą egzistencinę tytą, sklindančią iš žiū-rovų, visuomet tai fiksudavome.

Tarp čia ir ten

OKT kaip reiškinys nuo pat pra-džių pirmiau būdavo pastebėtas už-sienyje. Jeigu „Ten būti čia“ nebūtu ivertintas Edinburgo festivalio pagrindiniu prizu, galbūt pats reiškinys jau tuomet būtu miręs. Ir ne kar-tą vienas ar kitas kūrybinis principas pirmiau buvo pastebėtas ne Lietujoje. OKT tapo tarptautiniu reiškiniu, gerai žinomu Europoje ir pasaulyje. Tai buvo mūsų savasties esmė, ku-rią vainikavo 2006-aisiais gautas Naujosios teatro realybės prizas už indėlį į Europos teatro raidą.

Nuo 1999-ųjų aplankėme daugiau nei 100 skirtinį tarptautinių festivalių. Net aštuonis spektaklius pristatėme pagrindinėje Avinjono festivalio programoje. Iki šiol nuo-latos esame kviečiami dalyvauti pa-grindiniuose teatro festivaliuose ir Europoje, ir už jos ribų.

Kita vertus, jeigu taip intensyviai negastroliuotume, neišgyventume finansuiskai. Beje, daugybė kūrybi-nių gairių taip pat atrandame bū-dami užsienyje. Nors Vilniuje su-renkame pilnas sales, neturime savo teatro, todėl tie spektakliai neatsi-perka. Vykdome savotišką kultūri-nę labdarą, Lietuvoje rodomum spektaklių minusą dengdami užsienio gastrolų sąskaitą. Ir tai jau tėiasi labai ilgai. Būdami vien tik čia ne-būtume išgyvenę nei finansiškai, nei kūrybiškai.

Vis dėlto įkvėpimo semiamės Lietuvoje. Mums reikalingas šis žiū-rovas. Kaip ir Lietuvos kritika, ne-mažai prisdėjusi prie mūsų tapsmo.

Jeigu būtume likę vien tik loka-lūs, nebūtume tokie, kokie esame šiandien. Užsienio gastrolės iš dali-es formavo ir repertuarą. Dažnai tai būdavo didžiųjų festivalių indé-lis koprodiusuojant vieno ar kito spektaklio pastatym.

Festivaliai buvo terpė, kuriuoje su-sitikdavo garsiausi to meto šiuolai-kiškai rašantys dramaturgai ir šiuo-laikiškai statantys režisieriai. Čia sutikome Thomasą Ostermeierį, Romeo Castellucci, Janą Fabre, Rodrigo Garcia, Árpádą Schillingą, Krystianą Lupą. Susipažinome su pirmojo OKT spektaklio „Shopping and Fucking“ pjesės autoriumi Marku Ravenhillu, Didžiausiu Euro-pos teatro festivaliai buvo tapę kū-

Vaidenimai su savimi

Pokalbis su aktorium ir režisierium Benu Šarka

Iprasta, kad Beno Šarkos įkurtas Gliukų teatras, kaip, beje, ir jis pats, pasirodo netikėtai ir netikėtai išnyksta. Kartais net ir labai norėdamas gali neatsekti jo pėdsaką. Todėl norėdamas, kad dėl informacijos trūkumo netektų pačiam fantažuoti apie tai, kuo pastaruojuose dvejus metus šis kūrėjas užsiima, nusprenzūja jo paties to paklausti.

Atrodo, kad pradėjote daug rečiau lankytis Vilniuje. Ar pastaruoju metu sostinėje buvo galima išvysti jūsų darbų?

Paskutinis mano teatro pasirodymas Vilniuje buvo prieš porą metų vykusiųjų kultūros nastyje. Praėjusiais metais joje buvo tili mano fotografijos projektas – „Mano krapštukas prieš jūsų stikliukus“.

Tačiau visai išnykės iš Vilniaus nebuvalo. Buvo surengta mano paukščių paroda Seimo restorane, pavadinimu „Paukščių lesykla seimo restorane“. Pristačiau ją mažyčiu performansu apie skraidymą su Molotovo kokteiliais. Keista tik, kad Seimas tos informacijos niekur neskelbė. Gal pavadinimas „užblakav“... Nors patys seimūnai paprašė šios parodos, pamatę mano paukščius Palangoje, Antano Mončio namuose-muziejuje. Man labai nepatiko jų galerijos ir kitos „normalios“ erdvės, bet vos tik išėjė į restoraną nudžiugau: iš karto pamačiau paukščius, žiūrinčius, kaip seimūnai lesta savo restorane.

Į visa tai žiūrėjau kaip į komiksą. Visada sakiau, kad šokis ir restorane ant stalo yra šokis. Niekada netroškau savo darbų eksponuoti panasiomis erdvėse, bet juk visi norime būti ten, kur mūsų laukia... Galėčiau tuos paukščius eksponuoti visur. Gal net būtų įdomu iškabinti juos visų Vilniaus teatrų ir galerijų tualetuose. Tik gaila darbų saugotojų, kurios ten turėtų sėdėti, joms turėtų būtų nuobodu.

Vilniuje dar buvote surengęs pasirodymą Charles'o Bukowski knygos „Sriuba, kosmosas ir ašaros“ pristatyvui. Ar ketinate ir toliau bendrauti su šiuo autoriumi?

ATKELTA IŠ 4 PSL.

rybinių mainų erdve, kurioje vieni su kitaits keisdavomės savo idėjomis.

„Ugnies veidas“ OKT repertuarė taip pat atsirado neatsitiktinai – per vieną festivalį susipažinome su pačiu pjesės autoriumi Marius von Mayenburgu. Tai buvo vienas pirmųjų „Ugnies veido“ pastatymų Europoje. Tokie susitikimai su kitu šalių teatro menininkais inspiravo tarptautinio teatro festivalio „Sirenos“ atsradimą. Supratome, jog Lietuvai reikia tokio festivalio. Kita vertus, jau turėjome pakankamai patirties. Tereikėjo platformos jau užmegztiems kontaktams išvendinti.

Buvimais ten formavo mūsų teatro veidą. Žvelgiant per OKT priz-

Bukowskis visą gyvenimą bus mano neakivaizdus, bet artimas, geras draugas. Jo eilėraščiai sulips į partitūras įvairiuose mano pasirodymuose, dalį jų net dainuošiu. O kokia nors moteriškė iš žiūrovų būtinai turėtų pašokti ir suriki: „Baikite pagaliau kalbėti visas šitas bjaurybes!“

Ar teko pastaruoju metu dalyvauti užsienio festivaliuose?

Kartu su jaunaisiais Lietuvos skulptoriais dalyvavau „New and Tradition“ festivalyje Danijoje, Silkeborgo meno centre. Ten dariau vieną gyvą skulptūrą ir turėjau du „Kiaurai“ pasirodymus. Kiek kitoks „Kiaurai“ spektaklio variantas buvo tarptautiniame performansų festivalyje Lvove. Strasbūro bienalėje dalyvavau su videoperformansu „Pilka beveik balta“. Taip pat dalyvavau Miunchene, „Skulptūriinių veiksmų“ parodoje. O vienas mano darbas keliauja Helsinkio galerijos MUNO organizuojamame tarptautiniame videoperformansų festivalio „Performans voyage 4“ ture.

Nesenai Klaipėdoje įvyko jūsų spektaklio „Išsitrauk kamštį“ premjera. Kaip sumanėte šį spektaklį?

Kokį nors naują spektaklį pirmaisiais tiesiog kur nors višai padodau, žiūriu, kaip reaguoja žiūrovai, kokias klaidas darau ir panašiai. „Išsitrauk kamštį“ jau prieš porą metų kartą taip parodžiau. Tačiau tik šiai metais Klaipėdos dramos teatre įvyko šio (bet jau visai kitokio) spektaklio premjera.

Umberto Eco „Fuko švytuoklė“ rašoma apie tamplierius, masonus, pasaulio valdymą, energijos kaupimą ir panašiai. Bet štai, moteris tik parodė savo bambą ir tarė: va kur pasaulio centras. Šiuo spektakliu noriu paskatinti išsitraukti kamštius, kad nesprogstume ir neišnyktume. Juk ir vyno ar alaus bačkos pritvinksta, jeigu nenuleidžiamas garas. Noriu pasakyti, kad viskā reiki kick supaprastinti, bet, aišku, ne suprastinti.

Šis spektaklis – man pačiam iššūkis. Jame groju kartu su pačiu savimi. Irašiau garsu takelių grodamas

šešiais instrumentais, o pasirodymo metu dar groju tais instrumentais gyvai. Leidžiu garsus ir šneku – kartais daugiau, kartais mažiau. Kas kartą kitaip: pokalbių su draugais juk neatkartoj, jie vis kitokie. „Išsitrauk kamštį“ – tai tokia šnabždešių, klyksmų, giedojimų, pokalbių virtinė, kurią tēsiu, kol krutėsiu.

Pastaruoju metu kyla noras rodyti šį spektaklį tualetuose, nes dėl sau-gumo negaliu ten eksponuoti paukščių. Tas garsas man visai nemaišytų, dar ir mikrofoniuks pakabinčiau – būtų kaip priedas garso takeliui. Tik nežinia, ar žmonėms netrukdytų susikaupti ir ar nesumaištų moterys. Aišku, patys savaimė tualetai manęs visai nedominčiai, bet jie man patinka tuo, kad dažniausiai turi kokį nors fojė.

Ar tai reiškia, kad pavargote nuo išprastų teatrinių erdvų?

Nickada neturėjau ypatingo noro vadinti teatruse – juose prasta akustika. Labiau norėčiau, pavyzdžiui, bažnyčiose, kitaip sakant, pažinyčiose. Ten akustika nuostabi. Jei tik gaučiau leidimą (jei kas nors galit tai padaryt, būtinai paskambinkit!), tai vilniečiai iškart galėtų pamatyti „Šalių šalikus, kraštų karstus“ Vilniaus katedroje vidurnaktį.

Kadangi nežinia, ar pavyks (ir kada) šį leidimą gauti, gal galėtumėte trumpai pristatyti ir šią nei vilniečiams, nei kauniečiams dar nemaitytą savo premjerą?

Statydamas „Šalių šalikus...“ stai-ga turėjau išvažiuoti į Balį. Ši patirtis labai pakeitė mano požiūrį tiek į teatrat, tiek į į muziką. Balyje susitygavo visa „Šalių šalikų...“ partitura. Tai jau ne tiek spektaklis, kiek atnašavimasis ar bent jau vaidinemas. Nieko nereikėjo išgalvoti, viskas liejosi savaiime.

Visuomet maniau, kad scenografija, kurios dėl pristirišimo prie vienos negalima transportuoti lėktuvu ar autobusu, reiškia bejegystę. Tačiau šį kartą nebijojo iklėpti į būti. Kūriau universalų variantą, kad, atsižvelgiant į galimybes, skirtingo-se vietose jį galima būtų atliki vi-

mę galima ižvelgti laiko pokyčius kiek globalesniu mastu, neapsiribojant vien buvimu čia, Lietuvoje.

Laboratoriés krypties link

Nors visus 15 metų OKT teatras turėjo aiškias repertuarines gaires, greta jas formavusius spektaklių nuolatos gimdavo visiškai kitokio formato palydoviniai spektakliai. Tai Marto Kivastiko „Romas ir Arūnas“, Mariaus Ivaškevičiaus „Malyš“, Sigito Parulskio „Vienatė dviešė“, Jevgenijaus Griškoveco „Miestas“, Birutės Mar „Grimo opera“, kamerinė opera pagal Janą Fosse „Vinter“, vienos pasakos motyvais sukurtais „Uždaras vakaras“ bei daugybė kitų. Kiekvienas jų savaip formavo OKT teatro veidą.

OKT teatre savo kūrybinį kelią

pradėjo būrys tuo metu jaunų režisierų. Tai Anželika Cholina, Rokas Ramanauskas, Ramunė Kudzmanaitė, Povilas Laurinkus, Marius Ivaškevičius, Saulius Mykolaitis. Pakvietėme režisierę Yaną Ross, OKT teatre ji pastatė pirmuosius du spektaklius Lietuvoje. Mes visuomet buvome ir esame atviri jaunosios karstos menininkų idėjoms.

Judejimais laboratoriénės išskojimų link yra brandos rodiklis. Teatras, kaip ir žmogus, turi savo gyvenimo etapus. Kai statėme oberiutus, buvome jaunas, viskā aukštyn kojomis verčiantis teatras. Vėliau perėjome maištavimo periodą. Atėjo laikas patiemis atsigrežti į save ir suvokti, kas mes tokie esame ir kuo užsiimame.

Iš pradžių, statydami „Shopping

„Šalių šalikai, kraštų karstai“

P. SADAUSKO NUOT.

taip. Pirmą kartą tiek daug dirbau!

Reikėjo įmirktyti molijs penkiadesimt metrų medžiagos. Tai buvo visa scenos apranga – kulisai, galinė uždanga. Padariau tokią molinę šachtą iki pat lubų. Vienos plokštumos – nėra kur išeiti, slėptis. Ir pats būnu tokios pačios molio spalvos, kaip ir visa išmirkyta uždanga.

Susidūriau ir su tam tikrais aprabolimais. Norėjau, kad lašetų vanduo ir žiūrovų akitu išvirptų molinių puodai, tačiau neturėjau tiek lėšų, kad galėčiau išpirkti labai didelę vandens nesugeriančią dangą.

„Šalių šalikuose...“ skamba du itin į akį krentantys varpai, kurie lyg ir įrémina visą pasirodymą. Kokia jų istorija?

Tai paaugsuoti apeiginiai Balio varpai. Visai neplanaujau jų turėti, bet kai išgėriau dieviško gérimo somos, kažkas man pasakė – tau reikia dviejų varpų. Dabar jie skamba „Šalių šalikuose...“ ir nebegali neškambeti. Be jų nebūtų atnaujinti, kaip ir miestas be varpų skambėjimo būtų miręs.

Nesunku pastebėti, kad jums, kaip kadaise ir Antoninui Artaud, Balis paliko gilią įspūdį. Kas baliečių kultūroje jus sužavėjo labiausiai?

Balio kultūra tarytum atgaivino man kažkokią tūkstantmetę atminčių. Induzmas Balyje visiškai nepanašus į Indijos. Tai greičiau senasis Balio tikėjimas, susimašęs su atkeliausiu induizmu. Atkeliatę į Balį

indai nesuprantą ju tikėjimo ir žiūri į juos kaip į kažkokį egzotiką. Nuostabu, kad induizmas neištrynė senojo Balio tikėjimo, o kartu kraupu žiūrėti, ką krikščionybės įnešimas į baltų žemes padarė su mūsų senuoju tikėjimu. Balyje atmintis yra gyva, ji pasireiškia tuomet, kai per religines apeigas baliečiai įėjina į transo būseną. Tačiau tai paslaptingis ir tabu, čia baigiasi žodžiai.

Tik atsidūrės Balyje supratau, apie ką rašė A. Artaud, kartu pajaučiau ir apie ką kalbėjo Gintaras Beresnevicius savo studijoje „Eks-tremalios būklės baltų tradicijoje“. Kai kartu su penkiais šimtais baliečių dalyvavau naktinėse apeigose (buvau priimtas kaip bendruomenės narys, nes mano dukra ištekėjo už Balio šventiko – brahmano sūnaus), tik valios pastangomis pajégiai susivaldyti ir neįėti į transą. Po kelių dienų turėjau skristi į Lietuvą, o patyrus transą negalima išėti į šventyklos mėnesi ir septynias dienas. Jaučiuosi, lyg būčiau atstumės šventą dovaną, todėl privalaus ten sugržtis.

Norintys rugpjūčio mėnesį galės apsilankytis mano Balio darbų parodijoje A. Mončio muziejuje. Balyje mane buvo apėmusi paįsimo karštligė. Visos Balio šokių, spalvų, garsų vibracijos keliavo mano kūnų pasiekdamos pirkštų galiukus ir liejosi ant popieriaus ir drobės.

KALBĖJOSI JANIS VILKS

patirčiu ir ieškojimų susumavimas. Mes nestatėme šio kūrinių dirbtinai į pritempdami prie OKT 15-mečio datos – tai nutiko labai natūraliai. Repetuodami dar kartą peržvelgėme visus savo ieškojimus ir pamatėme, kas po jų liko. O liko aktorius ir žiūrovai. Tai du aspektai, visiškai išskristalizavę „Žuvėdroje“.

Baigtas etapas, po kurio OKT teatro laukia dideli pokyčiai. Koks jis bus toliau? Žiūrėsime. Bet akivaizdu, jog perėjome tam tikrą ciklą, kurį užbaigė „Žuvėdra“. Dabar jau reikia pradėti ką nors visiškai kita.

Tekstas publikuotas OKT/Vilniaus miesto teatro 15 metų jubilieju skiriamo leidinyje.

Kai veda ranka

Pokalbis su menininkė Kristina Inčiūraite apie parodą „Bevardė valanda“

Birutė Pankūnaitė

Jono Meko vizualiųjų menų centre veikiančios parodos autorė bando susieti moterų bendruomenę (LGBT bendruomenės krepšinio komandos narės), kinematografinę erdvę ir pastatą, kuriamė vyksta projektas. Šią „bevardę valandą“ keičiasi kino filmo herojės likimas (projekte replikuojama kriminalinė drama „Atsiprašau, jūs skambinate ne tuo numeriu“ („Sorry, Wrong Number“, 1948, rež. Anatole Litvak) bei naujai interpretuojamos Yvonne Rainer plāstakos koordinatės (atsigrežiamą į avangardinį filmą „Rankos judesys“ („Hand Movie“, 1966). Šiuolaikinio meno projektas „Bevardė valanda“ yra vienas iš sudėtiniai Vytauto Didžiojo universiteto igyvendinamo meninio ir mokslinio projekto „Nematomos bendruomenės“ (2013–2014) dalių.

Birutė Pankūnaitė: „Bevardę valandą“ suvokiui kaip labai struktūruotą lytėjimo, garso ir vaizdo reperiorių projektą.

Lytėjimas. Raktu į „Bevardę valandą“ man tapo meninis veiksmas „Dviese“ (2014): vedama nežinomo asmens, susilietus su juo delnais, užsimerkusi galvoja ne apie moterų savygynos pratybas, kuriose tokis pratimas atliekamas, bet apie abipusį pasitikėjimą vienas kitu, susitikimo su Kitu ir ištisa kitoniškumo bendruomene šilumą, kai priimi ir atrodo, kad supranti. Matyt, oda tikrai yra ne vien „neutrali pakuoč“ kūnai, o ir kultūriškai bei semantiškai interpretacijai pasiduodantis saveikos paviršius. Odą suvokiant kaip skirtį tarp vienos ir išorės, kaip paviršių, kurio neįmanoma aprépti visos ištisai ir kuri yra pataminė, galvojant apie taikoskyrą tarp „as“ ir „kitas“.

Po šio pasivaikščiojimo lytėjimo jausmas tapo aiškiu juntamas stebint lėtai besikeičiančius filmo vaizdus: monotoniskai spausdintuose stumiamus taip pat monotoniskai išmargintus popieriaus lapus, lėtai žvilgsniu paliečiant užribinių vietų kadrus, kurie trunka taip ilgai, kad spėjti suvokti tų apliečių vietų žyvros paviršius, atsiitikinio šuns kailį, vėjuje besiplaikstančia plastikinę „stop“ juostą, tuščias, be žmogaus, plastikines stadiono kėdes ar šiurkštę tvoros metalą. Ir, žinoma, rankų fotografijos, pažodžiu nurodančios į taktilinę patirtį, tik čia virstančios kone pagrindinėmis veikėjomis, atsakančiomis į avangardinį Yvonne Rainer „Rankos judesį“ („Hand Movie“, 1966).

Garsas. Garsą suvoki tik vėliau, jis atadi iš kitos salės, kur vyksta krepšininkų treniruotė – atskirtas, izoliuotas, bet besiskverbiantis lauk. Girdi moterų balsus, sportbačių čežėjimą į grindis ir kamuolio smūgius, bet veikėjų vis tiek neišvysti – tik sužinai, kad jos bėgiojo pagal konkretias trajektorijas, atitinkančias kritinę *film noir* herojės (aktoriė Barbara Stanwyck, „Atsiprašau,

jūs skambinate ne tuo numeriu“) būseną sužinojus apie planą ją nūžudyti. Tik akimis tegali paglosti LGBT bendruomenės atstovės randas ant riešo, kurių negalėjai pamatyti, kai galbūt kaičių tik ji tave vedė. Garsas įtvirtina ir stabilizuoją žiūrovo kūną erdvėje: „Pagrindinė „anthropologinė“ klausos užduotis (...) yra stabilizuoti mūsų kūną erdvėje, palaikti jį, palengvinti trimatę orientaciją ir, svarbiausia, užtikrinti visapusę apsaugą, apimančią netgi tas erdves, objektus ir įvykius, kurių negalime matyti, – ypač tai, kas vyksta mums už nugaras. Akis ieško ir grobsto, o ausis išklauso, kas ten mus grobsto. Ausis yra baimės organas.“ (Mirjam Schaub)

Vaizdas. Būtinai nespalvotas, su vos vos prasiskverbiantais pastelių spalvų atgarsiais eksperimentiniame filme „Bevardė“ (2014). Tiksliau tariant, tai – visa prislopintos juodos, pilkos, balto paletė, spalvinanti „nereikšmingus“, „šalutinius“ kadrus.

Ir čia kyla klausimas. Ar jungdama dabartį (šiandien Lietuvoje gyvenančią homoseksualų moterų bendruomenę) ir praeitį ar istoriją (Barbaros Stanwyck herojė Yvonne Rainner rankos šokis) nestigmatizuojasi negatyvios patirties? Juk Barbaros veikėja yra prirakinta prie lovov ir galiausiai nužudoma, o Yvonne savo plāstakos filmą atlieka gulėdama ligoninėje po operacijos? Ar nedarai išvados apie normos ir patologijos, sveikatos ir sutrikimo priešpriešą?

Kristina Inčiūraitė: Moteris stigmatizuojama įvairiuose kontekstuose. Kartu su projekte dalyvaujančiomis merginomis modeliuodamos projektą, dėmesį sutelkė į kino pavyzdžius, ypač į žanrinį kiną, o labiausiai į kriminalines dramas (*film noir*). Kalbėjome, kaip konstruojamai moterų vaidmenys holividiniams kine, ką apie tai byloja feministinė kino teorija. Koks socioekonominis klimatas veikė, kad atsirado kaip tik moteris represuojantis žvilgsnis? Pasak Lauros Mulvey, holividiniame kine žiūrėjimo hierarchija koduoja mažylių terminais, kai vyras žiūri, o moteris yra apžiūrima ir to žvilgsnio disciplinuoja. Tačiau svarbu pabrėžti, kad pati Mulvey buvo kritikuota ir dėl to, kad daug kalbėdama apie patriarchalines struktūras ir jų veikimo mechanizmus rizikavo tą galią sustiprinti, užuot pasiūlusi al-

Kristina Inčiūraitė, ekspozicijos fragmentai

E. LEVIN NUOTRAUKOS

ternatyvų, kaip jas dekonstruoti.

Vienas iš projekte iškelto uždavinii – kaip subtiliai meniniai būdais atitolinti filmo personažą nuo disciplinuojančio žvilgsnio. Analizei pasiūliau tipinę kriminalinę dramą, kuri stebina „aktyviai“ pasyvios moters reprezentacija – dėl psichosomatinių pričiaščių judėti negalinti moteris, žinodama, kad netrukus mirs, bando telefonu šauktis pagalbos, bet nesėkmingai, ir yra nužudoma. Pats filmo siužetas néra kažkuo išskirtinis, veikiau man buvo svarbiau sugretinti ši filmą su Yvonne Rainner avangardiniu filmu, kuriamė šoka ranka. Kodėl? Minimačiinis, netgi kasdieniškas Yvonne Rainner plāstakos šokis tarytum „pasūllo“ išėti Barbaros Stanwyck herojei – jei kojos negali judėti, tai šokti gali ranka. Rankos aktyvumas yra išeities galimybė.

Projekte rankos judesys pasitelkiamas norint pakeisti pasirinkto filmo scenarijų, norint išgelbėti Barbaros Stanwyck heroję, perkelti ją į „bevardę valandą“, kad jis nežūtų numatyta valandą (filme tiksliai įvardinamas laikas – 23.15). Dėl šios priežasties kinematografinę erdvę perkeliama į krepšinio aikštę. Kadangi merginės jungia krepšinį, jis ir norėjosi įpinti į projektą – žaidžiant krepšinį dominuoja ranka, svarbus jos taikumas. Projekto dalyvės, krepšinio komandos narės, viena po kitos „sužaidžia“ Barbaros Stanwyck herojės rankos judesius krepšinio aikštéléje, juos perkelia

ant grindinio – filmo herojės rankos judesiai merginų transformuojami į bėgiojimo su kamuoliu trajektorijas (šių judesių trajektorijos yra pateikiamas popierius lakštus ekspozicinėje erdvėje). Bet vėliau jos pradeda žaisti spontanišką žaidimą, atitolsta nuo Barbaros Stanwyck herojės rankų judesiu – taip tarsi pakeiciama niūri filmo eiga.

Kitaip tariant, į penkias garso įrašo minutes iš krepšinio aikštélės susispaudžia pozityvia linkme modifiikuotas filmo „Atsiprašau, jūs skambinate ne tuo numeriu“ scenarius – taigi naratyvas yra užkoduotas trimatėje garso struktūroje.

B. P.: O kodėl filmui merginos siūlė nemalonius, o ne pozityvius savo išpūdžius? Kitaip tariant – ar neišmeti kitoniškumo į užribą? O gal taip apibendrintai susumuojti bendradarbiavantys likimą mūsų visuomenėje, kurioje jos gyvena tarsi kartu su mumis, tarsi kiek nuošaly

K. I.: Kadangi LGBT bendruomenės visuomenėje neretai vienai ar kitaip represuojama, norėjosi sužinoti, ką pačiomis LGBT bendruomenės narėms reiškia negatyvi patirtis. Kokia ji? Apklausus projekto dalyves išryškėja, kad merginoms ji nėra susijusi su diskriminacija ir visai ne dramatiška, kaip daugelis galėtuose išsivaizduoti, bet itin kasdieniška, susijusi su įvairiomis kasdienybės smulkmenomis, rutina, nykia įkalnėjimais architektūra ir panašiai. Jų patirtys – tai nebylūs vizualiniai komentarai, pateikiami trejose eksperimentinio filmo dalyse. Kasdienybėje tarpstančios smulkmenos yra nepastebimos – tarytum jos yra ir jų nėra. Kaip ir kasdieniškas, itin minimalistinis Yvonne Rainner plāstakos šokis, kurio judesius prateisia projekte dalyvaujančios merginės. Visas projekto dalis norėjosi sulydyti į vieną konceptualų lydinį, vieną dalį papildant kita. Šiame projekte norėjosi redukuoti dažniausiai iš išorės transluiuojamą negatyvumą (susijusį ir su seksualinėmis mažumomis, ir su moterų reprezentacijos stereotipais), dėl to projekte išryški-

namas gyvybingas dalyvaujančių merginų žaidimas krepšinio aikštéléje, įvardinamos jų kasdienybės akimirkos arba tiesiog merginų plāstakų judesiai pratesiama kasdieniškumą manifestuojanti (emancipacinė) Rainner rankų choreografija.

Džiaugiuosi, kad radau atvirą moterų bendruomenę. Jos negyvena nuošaly. Tai ne tik seksualinėms mažumoms priklausanti, laisvalaičių žaisti megstantių merginų grupėlė. Prie jų gali jungtis visas krepšinio žaisti norinčios moterys – pačiai teko ši procesą stebeti ir tuo išiti kinti. Šios merginos siūlo dialogą krepšinio aikštéléje ar per atidarymą atlkdamos performatyvų veiksmą su žiūrovais. Tačiau projekte jos tarytum yra ir kartu jų nėra – apčiuopiamos tik per lytėjimą užsimerkus, per jų varinėjamo kamuolio garsus ir šūksnius iš krepšinio aikštélės. Per sustingusį plāstakos judesį, kuris labiausiai išduoda užsilikusius (matomas) merginų buvimo pėdsakus. Ju pasiūlytą gestą galime pratęsti savo vaizduotėje. Šokti kartu su šiomis moterimis galime net ir performatyviai lytėjimo žaidimui pasibaigus.

B. P.: Labai pradžiugino, kad merginos, su kuriomis kūrė, yra atradusios savo bendrabūvio formulę, nepaisydamos nepalaikymo iš plačiosios, oficialiosios sferos. Jos tiesiog pateikia pamoką, kad globane visada reikalinga, kad jos pačios gali išsilaikeyti kasdienybėje ir nepaskęsti. Ar tau tai nebuvu pamoka?

K. I.: Su kasdienybės iššūkiais susiduriame mes visi – tiek homoseksualūs, tiek heteroseksualūs asmenys. Manau, kad kiekvienas kasdien po truputį turime keisti bendravimo išročius – turime palengva įsižaminti, jog, kalbant apie kitoniškumą, abipusė pagarbą turi išstumti globos ar gailestio reiškinį. Turim suvokti mažosios politikos reikšmę ir tai, kad subtilios feministinės strategijos gali būti aktualios ne tik siauram LGBT bendruomenės ratui.

Paroda veikė iki birželio 4 d.

Pilkieji gulbiukai

Apie kai kurias tapybos studijų tendencijas Vilniaus dailės akademijoje

Vidas Poškus

Nuo tapybos bakalaurų darbų gynimo Vilniaus dailės akademijoje praėjo jau visa savaitė, o aš kažkodėl vis galvoju ir galvoju apie juos. Galbūt tai yra natūralu – tą pačią instituciją baigiai truputėlį daugiau nei prieš dešimtį metų (o siaubas, kaip bėga laikas!), retkarčiais skaitau čia vieną kitą paskaitą (pavaudamas savo buvusius profesorius), recenzuoju arba dalyvauju gynimo komisijoje. Tad esu su savaja *alma mater* iki šiol susijęs nenukirpta bambagysle, su geromis ir blogomis šio reiškinio pasekmėmis.

O tapyba man kelia ypatingus jausmus – ir kaip sava raiškos forma, ir kaip disciplina, kurią kadai se svajoja studijuoti, bet darydama kompromisą tarp dailės ir istorijos pasirinkau dailės istoriją...

Bet ne apie tai. Net tapybos bakalauro ir jų gynimai dabar, prieš kelis, keliolika, keliausdešimt ar net kelis šimtus metų, o ir artimoje ar tolimoje ateityje atspindėjo, atspindi ir atspindė tam tikras tendencijas, būdingas ir lietuviškai tapybai, ir jos mokymo specifikai.

Viena iš tokių būtų klausimas, kuri man uždavė ne vienas mano bendraamžis ar vyresnis, išgirdės, kad recenzavau bakalauros: „Tai turbūt daug jaunų genijų (tū pasipūtelių) pamatei?“

Šią retorinę repliką būtų galima nurašyti paprastam kartų konfliktui, girdi, jaunieji nesuprantant senujų ir atvirščiai (o vidurinė karta apskritai atsiduria tarp generacijos kūjo ir priekalo). Vis dėlto aš pats nuraščiau šį reiškinį elementariam lokaliniams provincialiumi. Visuomet pavyzdžiu laikau visų didžiųjų XX a. karų (Antrojo, Korėjos, Vietnamo) veteranų Lesterį (regis, jau amžiną atilsi) iš Teksono, kuris, būdamas aštuoniasdešimtis metų pradėjo tapyti ir tapė kur kas drąsiau, kur kas energingiau nei daugeliis mūsų neapsiplunksnavusių. O ir mūsiškėje kaimo diskoteikoje pozuoja Jennifer jis šokdino taip, kad kojos jam pachiam raitėsi, nors kitiems žandikulliai atvipo. Jaunu gali likti pasiekę brandžius metus, o susentį įmanu ir būnant šeziolikos...

Tiesiog pas mus paprastą chamiškumą dažnai linkstama nurašyti ar sureikšminti, paverčiant tai miestiniu kartų konfliktu. Tuomet taip ir atsinta, kad klasikai praranda orumą, skusdami kolegas parlamentinėms komisijoms arba klijuodami jų atvaizdus abejotinos kokybės deklaratyviuose darbuose. O kolegos kialina rašydamai kaimo bobelių lygio recenzines apžvalgas, kurių esmė būna kritika *ad hominem* ir šiaip purvų drabystmas, mojuojant neargumentuotais „negabus“, „žemo lygio“ ir panašiais plakatais.

Kodėl apie tai rašau? Todėl, kad viso to sėklos slypi toje bakalaureinėje dirvoje, kur, nėra jokia paslapatis, trūksta ir tolerancijos, ir abipusės pagarbos. O ar gali būti kitaip,

Aušra Žvinytė ir Vidas Poškus

Eglė Petrošiūtė

jeigu per visą ilgą gynimosi dieną (dalyvavau tik vieną, visas procesas būtų tėsēsi net dvi – nes juk ne juos yra apsiginti dvidešimčiai studentų – tik klausimas, ką tokis legionas tapytojų darys vėliau?), daug kartu girdėjau tokias sąvokas kaip „poetinis laukas“, „jutiminis įkrovimas“ ar, galop, ne tokis emocionalus ir net priešingai, tariamai intelektualus „diskursas“. Pastarajį terminą dabar vartoja visi kas nentingi, ir atrodo, kad save kiek išprausiaiškai laikantys tai sako dažniau nei kokia nepraustaburnė publika – „tipu“, „karoče“ ar „bl...“

Tiesiog man pasirodė keista, kad VDA tapybos bakalauro pačių dėstytojų jau buvo vertinami kaip šimpaprocentiniai, susiformavę ir brandūs menininkai, kurių kūrybos analizėje labiau vertinamas kūrybiškasis pradmuo, o ne profesinis. Taip galima, bet kažin ar verta. Juolab kad profesionalumo minėtoje institucijoje, bent jau Tapybos katedroje, vis labiau trūksta ir trūksta. Bakalaureatus vertinti kaip susiformavusias asmenybes reikėtų nustoti ir dėl jų motyvacijos stokos (gal ne stokos – nebrandumo). Štai kad ir aš pats paklausiau (tikėdamasis gauti teigiamą atskymą) studentės: „Tai į mąstymą, aišku, stosi?“ O ji man atsakė: „Nežinau. Dar galvosiu...“ Šioje vietoje tik seniokiškai pa-

rypusiu, kad „mūsų laikais buvo geriau“. Prie Vaitiekūno (chat!) Tapybos katedros studijų programa buvo sukonstruota taip, kad bakalaureantai studijoje amatininkiską tapybos dalį (baigiamaisiais darbais ne vienos rinkosi paprasčiausią naftiūmorte ar peizažo žanrą), o magistrantūroje jau galėjo puikuoti menininko plunksnomis.

Tad Artūras Raila, šią gynimų metu skeptiškai žiūrėjęs į ne vieno studento „cerapiškus“, „gasiūniškus“ ar „šalteniškus“ bruozus, buvo ir teisus, ir neteisus. Šimtu procentų pritariu A. Railai, kritiškai žvelgusiam į tokius darbus ir ypač jų verbalizacijas, kuriose tariamai remtasi autentiška patirtimi (nors, beje, mergaitei, kalbančiai apie vaidykstės atsiminimų svarbą jos kūryboje, taip ir norisi pamoralizuoti: „Mieloji, tu dar nesi tokia sena, kad kapstytumei netolimos praeities darželiuos“, tačiau iš tikrujų refelektuojama militarinė Gasiūno, agrarinė Čerapo ar egzistencinė Šaltenio būtovė. Visgi aš pats nemanau, kad imituoti dėstytojų ir sėdėti jo kišenėje yra blogai. Tai gerai metodiniu-pedagoginiu požiūriu. Blogiau, kai užsiciklinama ir nebesugebama dirbtai kitaip. Tad ir turėjome anksčiau krūvas gudaičiukų, paskui – karratukų, dar vėliau – vaitiekūniukų, dabar – cerapiukų.

Beje, jeigu šiomis dienomis studijuociai tapybą Dailės akademijoje, savo dėstytoju rinkčiaus būtent Henriką Čerapą. Jis – bene vienintelis dėstytojas, mokantis tikros tapybos. Tikros – su aliejinio dažo kvapu, mase ir visais niuansais. Tie niuansai, žinoma, kartais tokie subtiliš, kad juos įvertinti neįsijautišiam yra gančtinai kebuli. Vienos H. Čerapo studentės, tikros „cerapiukės“, kiekvienoje drobėje, kiekviename kartoniuke pulsavo vien kitoks ir kitoks pustonis. Mačiau, daliai auditorijos tai buvo sunkokai suvokiamą – turbūt panašius potrius išgyvena ir šiuolaikinės akademinių muzikos klausytojai...

Dėstytoju dar rinkčiausis visuomet gyvybingą ir geranorišką Arvydą Šaltenį (juolab kad kaip tapytojas jis man irgi yra iš pusdievių giminės), tačiau pernelyg gyvusidabriškas jo temperamentas siek tiek trukdo susikaupti pedagoginei veiklai. Nors gal aš ir neteisus...

Kalbant apie VDA tapybos katedros tendencijas galima sakyti, kad jos išlieka tos pačios. Ir nekiniai jau kelerius metus. Vieni studenai ir toliau dirba taip, kaip mokykla išmokė (tai tie „dėstytojų mokiniai“). Dėstytojus papildžius jaunesnio amžiaus korifėjams, regėtisi, kad ir šie turėtų būti imituojami. Tačiau šių informacinių pertekliaus laikais stu-

dentai turi galimybę žvegti į pirminius šaltinius – egzistuojančius pasauliniuose centrose... Kiti studentai bando tapybos raišką konceptualizuoti. Idomus sutapimas ar parodokas – tradiciškesni tapytojai per gynimus ir labiau jaudinosi (raudavavo, mikčiojo, beveik ašarojo), o konceptualesni buvo įžilesni. Kita vertus, tą konceptualumą galima laikyti ir kuo tikriausiu apsauginiu šarvu. Pamenu, kaip dar ne taip seniai – kai komisijoje darbuodavosi Vytautas Valius ar Leopoldas Surgailis, – viena studentė gynėsi ant konceptualios gijos suvertą darbą (tapybos, net ne tapybos, o dažo apskritai ten jau nebuvu). Pasirodė keista, kad paklausta kažko gyvenimiško (vos ne „ar jūs esate įsimylėjusi?“) mergina sutriko ir, nustojusi kalbėti apie dekonstrukciją ar Foucault, pradėjo ašaroti. Šiai metais pasitaikė analogiškas atvejis. Besilaikianti studentė visą auditoriją apkabinėjo vienas kitam priestaraunčiai lozungais ir transparantais (kuriuose rėkta apie visas pasaulio blogybes – nuo GMO invazijos iki Prezidentės juodos praeities).

O šiaip pakartosių tai, ką apie bakalauro pasakiau vienai pažįstamai – tai tikri pilkieji gulbiukai. Gulbiukai, bet dar ne gulbės. Magistrantūros ir sunkaus postudijinio gyvenimo (kai po šiltnamio ir su realybe nieko neturinčios akademinių idilės pradės veikti natūrali atranka) salygos juos užgrūdins ir pavers kuo tikriausiomis gulgėmis. Tada jie išskris į platujį pasaulį ir mus džiugins savo kūrybos plunksnomis.

Pilkais tuos gulbiukus dar galima pavadinti ir dėl dominuojančio sidabriško kolorito. Vėliau, vėlgiai pasikartosiu, gyvenimas privers tuos jaunuosis studentus išaugti iš akademinių pilkumo drabužių, o dabar jie yra pilki. Pilki ir ekspressionistai, ir konceptualistai. Ir toji pilkuma, egzistavusi ir Vilniaus meno mokykloje Rustemo laikais, ir Kauno meno mokykloje prie Vienožinskio, ir mūsų dienomis, tiesiog rodo, kad daug kas pasaulyje keičiasi, bet tapyba Lietuvoje – ne (tiksliau, išsaugo saviąj esmę) – ir ne ko kito, o dėstytojų bei jų studentų dėka.

VDA tapybos bakalauro gynimai

B. REMEIKYTĖS NUOTRAUKOS

Pasišventimas pasauliui

Nathanielio Dorsky filmai ŠMC

Lukas Braščikis

Per pastaruosius keliolika metų amerikiečių eksperimentinio kino poeto Nathanielio Dorsky filmai sulaukė ne tik kino gerbėjų, bet ir didžiųjų pasailio kino festivalių (retrospektyvos rodytos Niujorko, Roterdamo, Toronto ir daugelio kitų tarptautinių kino festivalių programose) bei įtakingiausių modernaus ir šiuolaikinio meno institucijų (Whitney šiuolaikinio meno bienalė Niujorke, Pompidou meno centras Paryžiuje) dėmesio. Birželio 11–14 d. Šiuolaikinio meno centro kino salėje Vilniuje bus parodytų keturių skirtingų Dorsky kūrybos laikotarpiai filmų: „Valandos Jerome'ui. Pirma dalis“ („Hours for Jerome Part I“, 1982), „Alaya“ (1987), „Variacijos“ („Variations“, 1998) ir „Pastoralė“ („Pastourelle“, 2010). Šios Dorskio filmų peržiūros ir jas lydésiančios „New School“ universiteto kino studijų profesoriaus Samo Ishii-Gonzalezo paskaitos („Dorsky kontekstas: modernusis kinas ir laiko atradimas“ bei „Dorsky kontekstas: Amerikos avangardas ir jo įtaka šiuolaikiniams kinui“) – pirmoji galimybė lietuvių žiūrovams susipažinti su žymaus eksperimentinio kino meistro darbais. Dorsky griežtai atsisako skaitmeninti 16 mm kino juosteje nufilmuotus savo darbus, todėl retai pasitaikančias progas pamatyti jo kūrybą kinotyrininkai apibūdina kaip Walterio Benjamo „kino nuotykį“ ar specialią sąlygų reikalaujuančią „kino piligrimystę“.

Filmus kurti Nathanielis Dorsky (g. 1943) pradėjo 7-ajame XX a. dešimtmetyje – tuo pačiu metu kaip ir daugelis kitų dabar plačiai žinomų Niujorko avangardinio kino astovų (Shirley Clarke, Stanas Brakhage'as, Gregory Markopoulos, Marie Menken), jo kūrybos istorija skiriasi nuo Jono Meko įkurtame

Kino kūrėjų kooperatyve dirbusių kino menininkų istoriją. Pagrindinius savo darbus Dorsky žiūrovams pristatė Naujojo Amerikos kino jūdėjimui jau išskivépus.

Pasak menininko, Niujorke praileista jaunystė jam suteikė progą „spekuliuočių“ apie atviros formos kino galimybes: įkvėptas savo niujorkiečių draugų poetų, Dorsky troško sukurti filmą, kuris neturėtų suvokimą išoriškai organizuojančiu saitų (išvengiant ir klasikinio aristotelisko pasakojimo, ir tematinėjungčių tarp atskirų filmo kadru) ir žiūrovą veiktu tik vidiniu ritmu. Tačiau pirmiesiems filmams neatitikus jų autorius lūkesčių, 7-jo dešimtmecio viduryje Dorsky atsisakė kurti ir su draugu bei ilgamečiu kūrybiniu partneriu Jerome'u Hileriu persikelė į San Fransiską.

Tik 1982-aisiais, po ilgos pertraukos montuodamas prieš keliolika metų Niujorko apylankėse nufilmuotą medžiagą, menininkas teigia supratęs, kad ir vėl nori pabandyti igvendinti jaunystėje sau iškeltus estetinius tikslus. „Valandos Jerome'ui“ („Hours for Jerome“, 1982), prie aktyvaus iki šiol besitęsančio filmų kūrimo Dorsky sugražinęs dviejų dalių filmas, pasižymi būdinėjausiomis jo kino savybėmis: ištikimybė kinematografinių materijai (spalvoms, šviesai, vaizdo tekstūroms bei 16 mm juostos ypatybėms), minimaliu vaizdo figūratyvumu, neįreikšminiu montažu bei nebylumu. Kūrėjas visų pirma siekia sukurti sąlygas, užtikrinančias nereprezentacinių ryšių tarp kino juosteje užfiksuotų vaizdu ir filmų stebinčios auditorijos. Dorsky tiki, kad ekranas gali keisti savo statusą: mutuodamas nuo „vaizdo-lango“ iki „sklindančios energijos lauko“, ir galiausiai tapdamas „tiesiog šviesa ant sienos“.

Filmų nebylumas išryškina minėtą ekrano suvokimą, o nereikšminis arba „polivalentinis“, kaip jį pavadinė eksperimentinio kino tyrinėto-

Nathaniel Dorsky

J. HILERIO NUOTR.

jas Adamas Sitney, montažas sukuria sąlygas neteleologiskam vaizdų sekos suvokimui. „Montažas, apie kurį aš kalbu, paremtas judėjimu nuo vieno plano prie kito be jokių kitų išsikeltų tikslų, išskyrus būties akumuliaciją. Toks montažas neįpaigrotas išorės. Jis diktuoja pats filmas“, – teigia Dorsky. Kiekviena filmo scena išsaugo savo autonomiją, teminiai ar struktūriniai pasikartojimai Dorsky filmuose labai reti. Amerikiečių kūrėjas vaizdų seką organizuoja siekdamas, kad asociacijos apie tai, kas matoma, žiūrovui kiltų ne iš karto, bet keliais planais vėliau. Taip Dorsky filmuose įvardijama klasikinė filosofinė problema: santykis tarp matymo ir žinojimo. Nors kasdieniame gyvenime žmogus dažniausiai atsiduria situacijoje, kai žinoma yra tai, kas matoma, o matoma tai, kas žinoma, esantinės patirties metu, kai meno kūrinio stebėtojo žvilgsnis išlaisvinamas iš kasdienio veikimo apibrėžtų ribų, sutapimas tarp matymo ir žinojimo gali ir neivykti. Gruzinų filosofas Merabas Mamardašvili yra rašęs, kad „kartaip žinojimas to, ką matome, trukdo matyti matoma“. Panašiai žodžiai savo kinematografinę strategiją apibūdina ir Dorsky, teigdamas, kad išankstinio žinojimo suardymas žiūrovui leidžia

pasaulį pamatyti naujai.

Knygoje „Kinas kaip pasišventimas“ („Devotional Cinema“, 2003), kurią taip pat galima pavadinti ir menininko manifestu, Dorsky rašo, kad vartodamas žodį „pasišventimas“ jis turi omenyje ne religiškuo, bet nesuinteresuotą žvilgsnio į pasaulį dėmesingumą. Dorsky teigia, kad kiekvienu atskiru savo filmo kadru jis siekia atkrepti dėmesį į vis naują dabarties momentą, kuriamas galima „išgirsti“ praeities aidą. Dzenbudizmą praktikuojantis kūrėjas kiną, kaip ateityi sustabdyti galinčią pasišventimo pasauliu formą, apibūdina taip: „...leidimas objektams būti matomiems tokiem, kokie jie šiai (ir filmuojant, ir patiriant ekrane) akimirką yra, siūlo daug atviresnį, daug vaisingesnį būdą pažinti iš anksto simbolinės reikšmės nesusaistytą pasaulį“. Dorsky filmuose vengiamo kino raišką pajungti kalbinam suvokinui, kurio tikslas – ne parodyti, bet paaiškinti pasaulį. Kad kino vaizdai galėtų „parodyti“ (ir „rodant“ transformuoti žiūrovą) pasaulį, o ne jis apibūdinti, kino materija, pasak amerikiečių eksperimentininko, turėtų atitinkti pasaulio materijos bruožus: intervališkumą, laikiškumą ir nereprezentantiskumą.

Filmas „Valandos Jerome'ui“,

kuriame įvairūs sukeistinti miesto objektais parodomai skirtingais metu laikais, gali būti pavadintas vizualine miesto simfonija. Vėlesnis Dorsky filmas „Alaya“ (1987) – vizualine gamtos simfonija, kuri sudaro tik trys elementai: smėlis, vėjas ir šviesa. Smėlio akmenų susidarymas ir išriomas, žvaigždėtą nakties dangų kelias akimirkas primenančios ir tuo pat kitas asociacijas sukeliančios kintančios žemės paviršiaus formos – šie ir kiti stambiaus planais Dorsky nufilmuoti vaizdai, atrodantys kartu ir poetiški, ir moksliški, sukelia minčių apie efemeriską pasauly materialumą.

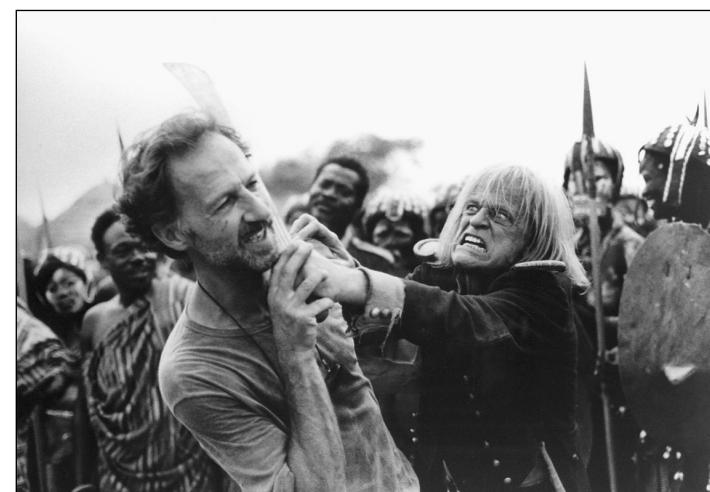
Šviesa ir jos atspindžių variacijų begalybė – dar vėliau sukurto, vieno žinomiausią Dorsky filmą „Variacijos“ (1998) motyvas. Šiame filme šviesos poveikis sukelia pasaulio tekstūros taktiliškumo jauseną, nuolatinę šviesos kaita perteikiama trumpais po akimirksnio pranykščiaisiais planais, nufilmuotas pro spalvotą stiklą, pro drėgnus langus ar sekant lietaus lašų judėjimą kūnų paviršiai. Spalvotu ir eklektiku kiču filmui tapti neleidžia filmuojamų objektų vidiniams laikui paklūstantis atskirų vaizdų jungimo ritmas. Jis sukuria melancholišką filmo nuotaiką. „Variacijos“ pasižymi poetine struktūra, kurią nulemia ne autorius intencijos, o pati filmo medžiaga. Pasak Dorsky, nufilmuojant medžiagoje neradę tinkamo vaizdo, kuris ritmiškai tiktų prie medžio plano, jis nusprenādė baigtį „Variacijas“ būtent šio medžio planu. Dorsky filmuose autorius kūrimo procese neišvengiamai dalyvauja (kadru kompozicija, apšvietimas, kameros rakursai, montažas), tačiau jo intencijų centrizuota siekima atsisakyti. Neatsitiktinai paskutiniame savo knygos manfesto sakinyje Dorsky teigia: „Kuo ryškiaus filmas išreiškia save tuo, kas būdinga jo tikrajai prigimčiai, tuo daugiau jis gali atskleisti mums“.

Anonsai

Kraštinumų duetas

Kino istorija žino daug garsių duetų, tačiau nė vienas nebuvu tokis prieštariningas, įtemptas ir nenuspėjamasis kaip Wernerio Herzogo ir Klauso Kinskio. Tai buvo kraštinumų duetas. Apie tai pasakoja Herzogo dokumentinis filmas „Mano mylimiausias priešas“ („Mein Liebster Feind“, Vokietija, 1999). Filmą bus galima pamatyti birželio ketvirtadieniais (5, 12, 19 d.) „Skalvijos“ kino ekranė. Greta dar du sekmadienius (birželio 8, 15 d.) kino klasikos seansuose bus rodomas vienos stipriausiai šio dueto filmų „Fickaraldas“ („Fitzcarraldo“, Vokietija, Peru, 1982).

Herzogą ir impulsyviu charakteriu garsėjusį Kinskį likimas suvedė dar paauglystejė. Vieną vasarą būsimasis režisierius atostogavo Miunchene su mama. Dvi dienas už

„Mano mylimiausias priešas“

©WERNER HERZOG FILM GMBH

sienos netilo kaimyno keliamas triukšmas. Šis tol daužę vonios kambarių ir baldus, kol iš jų liko dulkės. Tai buvo Kinskis. Chaotiškas, neproguozuojamas, galintis išiplieksti pačią netikėčiausią akimirką.

Tada Miunchene ir užsimenzę gili, tačiau nepastovi dvių kūrėjų draugystė. Būta ir pakilimų, ir nuopolių, ir euforijos, igvendinus su manymus, kuriuos kiti vadino beprotiškais, ir pažadų sunaikinti

vienas kitą. Tačiau niekas neužginčys, kad Herzogas ir Kinskis tobulai papildė vienas kitą.

„Mes dramatiškai ginčydamo, pešdamo, tačiau mus siejo aklas ir gilius pasitikėjimas. Tai nepriklausė nuo mūsų, likimas mus suvedė ir vertė būti kartu. Mes tai žinojome ir priėmėme“, – kalba Herzogas filme „Mano mylimiausias priešas“. Nors kuriant šį filmą po „mylimiausio priešo“ mirties buvo praejė aštunės metai, Herzogas apie jį kalba esamuoju laiku. Gal todėl, svarsto režisierius, kad Kinskis tarisi jaugesi į jį.

Filme „Mano mylimiausias priešas“ Herzogas permasto juos siejus intensyvų ryšį, pasakoja kartaip neįtikėtinas istorijas. Pavyzdžiai, kaip privertė Kinskį nepalikti filmavimų aikštelės tik nutaikęs į jį ginčą. Arba kaip neapsikentę aktorių siautėjimų vietiniai indėnai pasisiūlė padaryti Hezogui pasla

gą – amžiams atsikratyti skandalinį aktoriumi. Kas yra tresa, o kas – vaizduotės nestokojančio režisieriaus išmonė, paliekama spręsti žiūrovui.

Kurdamas „Mano mylimiausias priešą“ Herzogas išmaišė visą pasaulį (tai vienintelis režisierius, kurių visuose pasaulio žemynuose), grįždamas ten, kur buvo filmuojami jūdvių šedevrai. Jų palikimas – nuolat prisimenami, universalūs filmai „Agric – Dievų rūstybė“ („Aguirre: The Wrath of God“, 1972), „Nosferatu“ (1979), „Voicekas“ („Woyzeck“, 1979), „Fickaraldas“, „Žalioji Kobra“ („Cobra Verde“, 1987).

Klausas Kinskis mirė 1991 m. Kalife, po paskutinio vaidmens Herzogu „Žaliojoje Kobre“ praejus ketveriems metams. Herzogas iki šiol Kinskį laiko vieninteliu sutiktu geniumi.

„SKALVIOS“ INF.

Rusų kino dienos

Birželio 11–15 dienomis „Multikino“

Santa Lingevičiūtė

„Kino pavasariu“ bendradarbiaujant su rusų kino teatru „Pla- neta kino“ rengiamos Rusų kino dienos. Birželio 11–15 d. „Multikino“ bus parodytų šeši filmų, juos žiūrovams pristatys kūrėjai, aktoriai, prodiuseriai.

Programą pradės „Išpirkimas“ („Iskulpenije“, 2012) – naujausias Aleksandro Proškino filmas, gana dviprasmiškai sutiktas Rusijoje. Tačiau gal ir neatsitiktinai filmo sukūrimo metais Tarptautinis Monrealio kino festivalis apdovanovojo režisieriu už indėlį į meną. Proškinas niekada nesistengė įtikti savo filmais valdžią, todėl nestebina ir

kai, tad dabartiniai miesto rajonai, rodos, liko tokie kaip ką tik pasibaigus karui: skurdus, nuniokotas peizažas, kurį gali rasti visai netoli Maskvos – už 193 kilometrų. „Išpirkimas“ – tai Fridricho Gorenšteino (dirbusio su Andrejumi Tarkovskiu) to paties pavadinimo romano ekranizacija. Proškinas stengesi neiškraipyti né vienos kūrinio detaliés ar minties. Filmą pristatys jame debiutavęs aktorius Rinalis Muchametovas.

Sergejaus Taramajevos ir Liubovės Lvovos filmas „Žiemos kelias“ („Zimnij put“, 2013) sukurtas be valstybės finansavimo ir prieš išleidžiant naujus cenzūrinius apruboju- mus, draudžiančius kine nenormati- tyvinę leksiką, taip pat vaizduoti

kas ruošiasi pirmajam konkursui, kuriame turės dainuoti F. Schuberto „Žiemos kelią“. Kaip ir kūrinyje, filme dominuoja šaltis (veiksmas vyksta žiemą), vienatvė. Tad basty- masis šaltinis gatvėmis ir neįmanoma meilė tampa siuzeto pagrindu. Filmas buvo apdovanotas Rusijos ki- no festivalyje Londono. Jį pristatys Eriką įkūnijęs aktorius Aleksejus Frandetti, už šį vaidmenį apdovanotas Vyborgo kino festivalyje.

Pavelo Ruminovo drama „Aš bū- siu šalia“ („Ja budu riadom“, 2012) apdovanota Rusijos neprikalau- somo kino festivalio „Kinotavr“ Didžiuo- ju priзу. Tai pasakojimas apie mirštančią motiną, kuri ieško naujų tėvų savo šešerių metų sūnui. Ruminovas išgarsėjo siaubo filmu „Mirusios dukterys“ (2007), tačiau itin didelio populiarumo nesulaukė. Dalis kri- tikų teigia, kad būtent kurdamas „Aš būsiu šalia“ režisierius atrado ne tik savitą stiliją, bet ir kelią į pla- tenės auditorijos širdis. Nors isto- rija gana liūdna, tai pakilus filmas, nes jame nugali ne mirtis, o meilė. Ši rusų drama buvo labai populiaru tarptautiniuose kino festivaliuose, Vilniuje jį pristatys charizmatiškoji Marija Šalajeva, suvaidinusi vėžiu sergančią filmo herojė.

Tarptautiniame Monrealio kino festivalyje 2013 m. už geriausią sce- narijų apdovanotą filmą „Ivanas – Amiro sūnus“ („Ivan, syn Amira“, 2013) Vilniuje pristatys pats režisierius Maksimas Panfilovas. Filme pa- sakojama apie moterį iš Sebastopolio, kuri su vaikais nuo karo bėga į Uzbekiją. Manydama, kad vyras žu- vo kare, jauna motina tampa trečia uzbeko Amiro žmona ir pagimdo jam sūnų bei pavadina mirusio vyro vardu. Tačiau po kurio laiko ant na- mų slenkščio pasirodo gyvas Ivanas ir moteris grįžta pas jį.

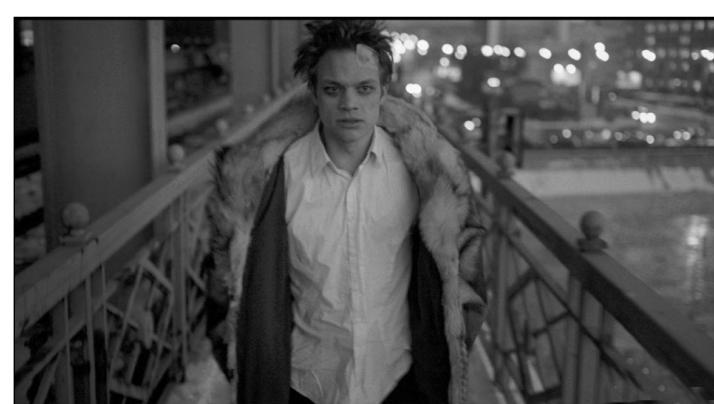

„Delės šokis“

taip pat rodytas ne viename tarptau- tiname kino festivalyje.

Žymus rusų dramaturgas, teatro ir kino režisierius Ivanas Vyrapaje- vas 2012 m. Tarptautiniame Romos kino festivalyje pristatė savo filmą „Delės šokis“ („Tancē Deli“). Iki šiol nė vienas Lietuvos festivalis nepara- dė šio vieno stipriausią 2012 m. rusų filmą, tad žiūrovams bus galimi- bybė pažiūrėti jį dabar. „Delės šokis“ – tai septynios novelės apie gar- sią šokęjų ir kartu septyni savarankiški pasakojimai apie meilę, mirtį ir šokį. Jie vyksta vienoje vietoje – miesto ligoninėje, kur herojai susitinka, patiria meilę, artimųjų mirtį ir bandi- rasti ramybę.

Dmitrijaus Tiurino drama „Troš- kuly“ („Žažda“, 2013) pasakoja apie vaikiną, kuris išvyko į karą ne iš patriotinių paskatų, o todėl, kad, būdamas talentingas, niekur nejiko. Iš Čečenijos jis grįžta sužalotas ir dar labiau nekenčia pasaulio, tad savo neviltį skandina alkoholyje. Tačiau akimirka, kai liaujasi nekentės aplinkos, žmonės atsako tuo pačiu. Anot režisieriaus, tai universalus pasakojimas apie žmogų, trokštan- ti pradeti gyvenimą iš naujo, tad istorija turėtų būti artima ne tik ru- sams. Filmas paremtas pripažintu rašytojo Andrejaus Gelasimovo (jis ir scenarijus autorius) romanu. Knijoje istorija pasakojama pirmuoju asmeniu, tad ir filme kame- ra tampa pagrindinio personažo Kostios akimis ir tik 15 veiksmo mi- nutę parodomos jo veidas. Filmas

„Žiemos kelias“

„Išpirkime“ vaizduojama nepagražinta ir nerūgtinė pokario Rusijos realybė. Veiksmas nukelia į pirmą Naujametę naktį pasibaigus Antra- jam pasauliniam karui. Žmonės čia gyvena susiskaldę, nuolat kenčia- bėja. Filme esama kelijų siuzetinių li- nių, bet svarbiausia suvokti, kas, anot režisieriaus, yra išpirkimas ir visa atleidžianti meilę, kuri tampa vienintelio dvasinio išsigelbėjimu. Filmas kurtas Tulos priemiestiui- nėse, kur dar kojos neįkėlė statybin-

rūkymą, alkoholio vartojimą ir tos pačios lyties meilę. Filmo autorius įkvėpė per radiją išgirstas interviu su solistu Eriku Kurmangaliujevu. Režisierius nustebino, kad pasauli- nio garso dainininkas, turintis uni- kalų balsą, jaučiasi dvasiškai sutri- kęs. Tačiau filmas ne biografinis. Pasiskolintas tik jo vardas, profesija, seksualinė orientacija. „Žiemos kelias“ pasakoja apie talentingo vo- kalo studento Eriko meilę valkatau- jančiam jaunuoliui Aleksejui. Eri-

žintis. Mandelbaumui per stebuklą

pavyko išlikti gyvam. Po karo jis li- ko Lenkijoje, nugveno ilgą gyveni- mą. Filmo pabaiga priverčia galvoti ne tik apie nacių nusikaltimus, bet ir apskritai apie gyvenimo prasmę. Nežinau, ar tokia buvo filmo auto- rių valia, bet iškart prisiminiau Vol- taire'o Kandido žodžius apie tai, kad kiekvienas turi puoselėti savo sodą.

Vasaras – sodų, daržų ir futbolo metas. Ketvirtadienį LRT pradės rodyti pasaulio futbolo čempionata, bet naujų filmų vis mažiau lieka į kituose kanaluose. Norėčiau pa- atostogauti nuo tų visų kartojimų, deja... Todėl trumpai apie tai, ką, matyt, dar verta prisiminti.

Waltero Hillo „Paskutinis iš gy- vujų“ (LNK, 10 d. 22.10) nukels į „sausojo įstatymo“ metus Amerikoje, paskatinusius nusikalstamą gru- puociu suklesčių. Valkata Džo- nės Smitas pakeliui prie Meksikos sienos atsiduria Teksaso miestelyje, kurį valdo dvi alkoholio kontrabandininkų gaujos. Jos kariauja tarpusavyje ir netrukus paaikščia, kad Džonas Smitas turi miestelyje savo

planą. „Paskutinis iš gyvujų“ – Akiros Kurosavos samurajų filmo „Yojimbo“ perdibinys, jame vaidina Christopheris Walkenas, Brucėas Dernas (tas iš šiemet „Kino pavasario“ rodytos „Nebraskos“) ir dar tik pradedančioji žvaigždė Brucėas Willisas, kupinas jaunatviško žavesio, spindinčiomis akimis. Ak- torių akys visada iškalbingos.

Žiūrėdamas naujausius Roberto De Niro darbus, kartais pagalvoju

„Karštis“

viename kadre, deja, vėlesni susiti- kimai jau ne tokie vykė.

Tiem, kurie šiemet nuvarvino ašarą žiūrėdami „Dalašo klubą“, bus idomu prisiminti aktorių Matthev McConaughey Tomo Day'aus filme „Uždelsta meilė“ (TV3, 7 d. 21.30). Čia jo personažas – ne AIDS išsekintas žmogus, o žavus trisde- šimt penkerių metų vyriškis, kuris nenori palikti gimtujų namų. Tripo tévai trokšta, kad sūnus pagaliau iš- sikraustytų, ir pasamdo specialistę: ideali Sarah Jessicos Parker herojė

turi padėti Tripui pasijusti savarankiškam. Nors Tripas ir pardavinėja jachtas, kelionė į šeimyninį gyvenimą jo visai nedomina.

„Uždelsta meilė“ yra romantinė komedija, o šiu skiriamasis žen- klas – vyru ir moterų kova. Prisi- pažinsiu, kad man tokia kova mie- lesnė už 22 vyru, gainiojančiu vieną kamuoli po didelį stadiono lauką, susidūrimus.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	Vilnius	Vainiūno namai	„7md“ rekomenduoja
Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	iki 13 d. – Niccolo' De Napolio (Italija) projektas „Something of Mainstream“	A. Goštauto g. 2–41	Dailė
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4	Galerija „Aidas“ Trakų g. 13 Gabrielės Šermukšnytės tapybos paroda „(At)Spindėjimas“	iki 11 d. – VI respublikinio jaunųjų atlikėjų ir dailininkų festivalio-konkursas „Skambiniu, įsivaizduju, piešiu“ dailės darbų paroda	Dėl Marijos Šnipaitės verta trenktis iki Kauno, kad pažiūrėtum jos insceniaciją parodą „Ten pat“ dar apynaujoje galerijoje „Post“ (Laisvės al. 51 a, 4 aukštasis, Kaunas). Jos kuriami objektai ar scenovaizdžiai turi geros poezijos magijos, kuri kyla iš neįtikėtinio glaustumo. Paroda veikia iki birželio 26 d. Galerija dirba antradieniais–sekmadieniais 12–19 val.
Radvių rūmai Vilnius g. 24 Europos dailė XVI–XIX a. Dubingių ir Biržų kunigaikščių Radvilių Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas	„Prospekto“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 iki 14 d. – Hannes Heikura (Suomija) fotografijų paroda „Fotografija – šviesos ir atsitsirkintumo menas“	KAUNAS	
Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3A iki 8 d. – Leonardo Tuleikio paroda „Tapybos atspindžiai“	„Vilniaus“ fotografijos galerija Stiklių g. 4 iki 7 d. – Martino Strankos (Čekija) fotografijų paroda „Mono“	M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 Paroda „Art deco moda“ (iš Aleksandro Vasiljevo rinkinių) Gianmaria Potenza (Italija) paroda „Venecijos ritmai“ Tarptautinė paroda „Muziejai ir galerijos fotografijoje“ Paroda „Muziejų dienos ir naktys“	Muzika Vilnius festivalyje birželio 8 d., sekmadienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje skambės Concerto grosso programa, kurioje girdėsime Lietuvos kamerinį orkestrą (meno vadovas ir dirigentas S. Krylovas) ir išskirtiniai puikūs solistai – Sergejus Krylov (smuikas), Maksim Rysanov (altais), Aleksandras Ramm (violončelė), Džeraldas Bidvė (smuikas), Vaivad Eidaukaitė-Storastienė (klavesinas, preparuotas fortepijonas). Visi programoje skambėsiantys skirtingu epochu autorų kūriniai vienaip ar kitaip priskirtini Concerto grosso žanru. Tai Wolfgang Amadeus Mozarto Sinfonia concertante smuikui, altui ir styginiam Es-dur; Alfredo Schnittke's Koncertas „Na troich“ („Trims“) ir Concerto grosso Nr. 1. Šie du kūriniai skambės minint kompozitoriaus A. Schnittke's 80-ąsiams gimimo metines.
Vytauto Kasiulio dailės muziejus A. Goštauto g. 1 Vytauto Kasiulio kūriniai kolekcija Paroda „Vilnius ženkla“ (XX a. pirmos pusės dailininkų grafika, piešiniai, pastelės, akvarelierės)	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilės g. 40 Giedrės Gučaitės paroda „Imu ir skaitau“	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 XX a. 7–8-ojo dešimtmiečio lietuvių dailininkų kūrybos ekspozicija Algimanto Miškinio Lietuvos dailės kolekcijos ekspozicija	
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas Arsenalo g. 1 Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Paroda „Muziejus ir kolekcininkas: Gedimino Petraičio išeivijos dailės kolekcija ir Zigfrido Jankausko lituanistinių sidabro dirbinių kolekcija“ iki 9 d. – paroda „Tradicinis audimas: spalva ir ornamentas“	Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 iki 10 d. – Francine Oeyen personalinė darbų paroda „Kartono juvelyrika“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus V. Putvinskio g. 55 Paroda „Tautų arenė. Paryžius 1937“ Tarptautinė stiklo meno paroda „Vitrum Balticum VI. Optical Outlook“	
Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija nuo 6 d. – Gygio Skudžinsko projektas „Albumas“ Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Galerija „Vitražo manufaktūra“ Stiklių g. 6 Miglės Grigutytės ir Pauliaus Šliaupos videoinstaliacija „Cycle“	A. Žmuidzinavičiaus kūriniai ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Rolando Rimkūno, Benignos Kasparavičiūtės, Kęstučio Šapokos kūrybos paroda „Rūpesčiai ir lükesciai“ Jūratės Picikilingytės paroda „Lėta eiga“	
Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Senosios liturginių tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“	Vilniaus rotušė Didžioji g. 31 Augustino Savicko jubiliejinė paroda „95 paveikslai“, skirta dailininko 95-mečiui	Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Sergejaus Isupovo kūrybinių dirbtuvinių „Figūrinė skulptūra ir dekoras“ paroda Vilniaus dailės akademijos Vilniaus fakulteto Keramikos katedros studentų darbų paroda	
Galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3 Rolando Rimkūno paroda „Banalybės“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija Šv. Jono g. 11 Thaddeus Romer (Kanada) fotografijų paroda „Malibā“	Adelės ir Pauliaus Galaunių namai Vydūno al. 2 iki 15 d. – Kauno tautodailininkų, dalyvavusių miniatiūrų tapybos konkurse Lidos Meškaitytės vardo premijai laimėti, kūriniai paroda	
Galerija „Vartai“ Vilnius g. 39 Franzo Westo ir Barbaros Kapustos paroda „Sleepwalking III“	Lietuvos Respublikos Seimas Gedimino pr. 53 iki 9 d. – Radvilės Tijūnelytės darbų paroda	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“ Vilnius g. 39 Paroda „Ką aš žinau apie Norvegiją“, skirta Norvegijos Konstitucijos 200-osioms metinėms paminėti	
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIOS GALERIJOS A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Užupio galerijoje „Galera“ Užupio g. 2 A Menininkų iš Norvegijos paroda „Play & Decay“	Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13 „Maironis ir jo epocha. ...palieku visą mano judomajį turtą“ „Maironio memorialiniai daiktai kitose aplinkoje“ „Kristijonui Donelaičiui – 300“ „As dar kartą grįžtu“ (Ignui Šeiniui – 125) „Turtingas aš diena sidabrine“ (Albinui Bernotui – 80) „Mane suformavo gimtasis miestas Kaunas“ (Leonidui Jacinevičiui – 70) „Mūsų dviasios gyvens inkilius“ (Jonui Strielkūnui – 75)	
Telšių galerija Kęstučio g. 3 Vilniaus dailės akademijos Telšių fakulteto III kurso vizualinės raškos paroda „Paišyk, pašyk, pašyk...“ Vilniaus dailės akademijos Telšių fakulteto baldų dizaino ir restauravimo studentų darbų paroda „Eksperimentinė laboratorija“ Marijos Sinkevičienės tekstileis paroda „Prikelta į būti“ Evaldo Adomkaus tapybos darbų paroda „Praeitis... ateitis...?“	Galerija „Kalnas“ Krivių g. 10 J. Vienožinskio dailės mokyklos vaikų skyriaus absolventų paroda	Galerija „Lietuvos medicinos biblioteka“ Kaštonų g. 7 Paroda „Begalybė laike“ nuo 10 d. – paroda, skirta gydytojo Petro Baublio 100-osioms gimimo metinėms	
Skalvijos“ kino centras Goštauto g. 2/15 iki 15 d. – Editos Tirkšliūnės paroda „Mano erdvė“	Užupio g. 16 iki 7 d. – Ovidijaus Talijūno paroda „Aikhu jausmas“	Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 Justynos Kabalos paroda „Įsivaizduojami koliažai“	
Baroti galerija Aukštotoji g. 3/3a Telesforo Valiaus jubiliejinė grafikos paroda „Paskutinis rytas“	Užupio g. 2 iki 8 d. – Marijos Šileikaitės-Čiūrkienės paroda „...iš spalvotų dienų“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilnius g. 2 iki 8 d. – Marijos Šileikaitės-Čiūrkienės paroda „...iš spalvotų dienų“	
Palangos gintaro muziejus Vytauto g. 17 Grafų Tiškevičių rūmų I aukšto interjerų atnaujinimo ekspozicijos Paroda „Pasakos „Eglė žalčių karalienė“ motyvai lietuvių tautosakojė, literatūroje, muzikoje ir dailėje“ iš ciklo „Baltijos jūros legendinės pilys“			

Spektakliai

VILNIUS

Nacionalinis operos ir baletų teatras

7 d. 18.30 – P. Čaikovskio „PASAKA – MIEGANČIOJI GRAŽUOLĖ“ (N. Juškos baleto ir šokio mokykla)

8 d. 19 val. – A. Adamo „ŽIZEL“.

Dir. – R. Šervenikas

11, 12 d. 19 val. – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖJAS“. Dir. – A. Soriano (Ispanija)

Nacionalinis dramos teatras

Didžioji salė

11 d. 18.30 – K. Binkio „ATŽALYNAS“.

Rež. – J. Vaitkus

12 d. 18.30 – Just. Marcinkavičiaus

„KATEDRA“ Rež. – O. Koršunovas

13 d. 18.30 – T. Slobodzianeko „MŪSŲ KLASE“.

Rež. – Y. Ross

15 d. 12 val., 20 d. 19, 21 val. – „KOSMOSAS“.

Rež. – K. Dehhlholm („Hotel Pro Forma“)

Mažoji salė

6 d. 18.30 – „NUTOLĘ TOLIAI“ (spektaklis pagal P. Širvio poeziją). Rež. – C. Graužinės („cezario grupė“)

10 d. 19 val. – M. Nastaravičiaus

„DEMOKRATIJA“ Rež. – P. Ignatavičius

11 d. 16 val. – J. Balodžio, G. Dapšytės

„BARIKADOS“ Rež. – V. Siliš

14 d. 18.30 – C. Graužinio „DRĀSI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“ Rež. – C. Graužinės (teatras „cezario grupė“)

15 d. 18.30 – P. Marivaux „DAR VIENA MEILĖS STAIGMENA“ Rež. – C. Graužinės (teatras „cezario grupė“)

Vilniaus mažasis teatras

8 d. 11 val. – teatrinė improvizacija „Pasiimk mane į kelią“ (mokyklėlė visai šeimai „Strazdanielės“)

Teatras „Lélė“

Mažoji salė

7 d. 12 val. – „AUKSO OBELÉLÉ, VYNO ŠULINÉLIS“ (pagal lietuvių liaudies pasaką).

Scen. aut. ir rež. – R. Driežis

8 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKÉ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. ir dail. – R. Driežis

14, 15 d. 12 val. PREMJERA! Just. Marcinkavičiaus „VORO VESTUVĖS“. Scen. aut. ir rež. – A. Mikutis, dail. – M. Lukošius, A. Mikutis, komp. – I. Jankaitis. Vaidina K.A. Butvidas, A. Grybauskaitė

Menų spaustuvė

6 d. 16 val. *Kišeninėje salėje* – LMTA diplominius spektaklius. L. Jurkštė „KUR BÉGA ŠEŠUPĖ, ARBA VIEŠBUTIS „ŠIRVINTA“.

Rež. – L. Jurkštės

6 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – LMTA diplominius spektaklius. A. Čechovo „TRYSESERYS“. Rež. – A. Giniotis

7 d. 16 val. *Kišeninėje salėje* – LMTA diplominius spektaklius. L. Razumovskojos „BRANGIOJI MOKYTOJA“ Rež. – I. Stundžytė

7 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – LMTA diplominius spektaklius. „ATLEISK JIEMS, JIE NEŽINO, KĄ DARO“ (pagal G. Boccaccio „Dekamerona“). Rež. – E. Kižaitė

8 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – LMTA baigiamasis vakaras „ENDSPIEL“

10 d. – VDA kostiumo dizaino katedros studentų diplominių darbų pristatymas

11 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – PREMJERA! „TANKUMYNE“ (pagal R. Akutagavos novelę).

Rež. – R. Kazlas (teatras „cezario grupė“)

KAUNAS

Kauno dramos teatras

6 d. 18 val. *Mažojoje scenoje* – J. Tumo-Vaižganto „ŽEMĖS AR MOTERS“.

Rež. – T. Erbréderis

7 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – J. Patricko „MŪSŲ BRANGIOJI PAMELA“.

Rež. – A. Latėnas

8 d. 18 val. *Ilgojoje salėje* – B. Srbljanovič

„SKĒRIAI“ Rež. – R. Atkočiūnas

10, 11 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* –

A. Arcimos, L. Udrinės „KARTU“ (pagal

S. Žadano romaną „Depeche Mode“).

Rež. – A. Areima

12 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – „GENTIS“

(pagal I. Simonaitytė romaną „Aukštuju

Šimonių likimas“). Rež. – A. Jankevičius

Kauno kamerinis teatras

6, 8 d. 18 val. – F. Rabelais „GARGANTIUA IR

PANTAGRUELIS“ Rež. – S. Rubinovas

12 d. 18 val. – F. Zelerio „TIESA“.

Rež. – S. Rubinovas

13, 15 d. 18 val. – G. Boccaccio „DEKA-

MERONAS“ Rež. – A. Rubinovas

Kauno mažasis teatras

6 d. 19 val. – PREMJERA! H. Pinterio

„GNOMAI“ Rež. – A. Veverskis

12 d. 19 val. – F. Rame, D. Fo „LAISVOJI

PORA“ Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

12 d. 18 val. – M. Pagnolio „DUONKEPIO

ŽMONA“ Rež. – A. Lebeliūnas

PANEVĖŽYS

Juozo Miltinio dramos teatras

6 d. 18 val. – J. Dautarto „PASKENDUSI

VASARA“ (M. Katiliškio kūrinį motyvais).

Rež. – J. Dautartas (Nacionalinis dramos teatras)

15 d. 12 val. *Laisvės aikštėje, J. Miltinio dramos teatro Didžiojoje salėje*, – festivalis „Bonjour, Maestro!“

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

14 d. 20 val. *Kretingos miesto estradoje* –

„Meilės dainų jkvėpti“ Lietuvos kamerinis orkestras. Solistė I. Zelenkauskaitė (sopranas). Dir. – M. Barkauskas. Programoje

V. Bellini, G. Verdi, E. Griego, H. Villa-Loboso, F. Leháro ir kt. kūriniai

14 d. 19 val. *Eišiskių Kristaus žengimo į dangų bažnyčioje, Šalčininkų raj.*, – Sakralinės muzikos valanda. Valstybinis Vilniaus kvartetas ir J. Leitaitė (mecosopranas)

15 d. 18 val. *Alytaus kultūros ir komunitacijos centre*, – koncertas „Johann Strauss. Muzika ant vandens“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistė – V. Miškinaitė (sopranas). Dir. – J. Domarlas. Koncertus veda muzikologas V. Gerulaitis.

15 d. 17 val. *Trakų Šv. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje* – M. Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondo stipendinių kūr konkertas. Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Solistai M. Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondo „Pagalba Lietuvos vaikams“ stipendinių kūr

14 d. 19 val. *Eišiskių Kristaus žengimo į dangų bažnyčioje, Šalčininkų raj.*, – Sakralinės muzikos valanda. Valstybinis Vilniaus kvartetas ir J. Leitaitė (mecosopranas)

15 d. 18 val. *Alytaus kultūros ir komunitacijos centre*, – koncertas „Johann Strauss. Muzika ant vandens“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistė – V. Miškinaitė (sopranas). Dir. – J. Domarlas. Koncertus veda muzikologas V. Gerulaitis.

15 d. 17 val. *Trakų Šv. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje* – M. Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondo stipendinių kūr konkertas. Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Solistai M. Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondo „Pagalba Lietuvos vaikams“ stipendinių kūr

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Balsų rojus. Švedijos nacionalinėi dienai. Švedų vokalinio džiazo grupė „The Real Group“

8 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Concerto grosso. Lietuvos kamerinis orkestras (meno vad. ir dir. – S. Krylovas). Solistai S. Krylovas (smuikas), M. Rysanovas (altais). Dalyvauja A. Rammas (violončelė), Dž. Bidva (smuikas), V. Eidukaitė-Storasiene (klavesinas, preparuotas fortepijonas). Programoje W.A. Mozart, A. Schnittke's kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – kompozitorius R. Strausso gimimo 150-osioms metinėms. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistė A. Mikolaj (sopranas). Dir. – M. Pitrėnas. Programoje R. Strausso, N. Rimskio-Korsakovo kūriniai

15 d. 17 val. *Kauno valstybinėje filharmonijoje* – L. Geniušas (fortepijonas). Programoje L. van Beethoven, J. Brahms, B. Bartók, S. Prokofjevo kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas – R. Egarras). Programoje J.S. Bacho kūriniai

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – B. Pötsch (fortepijonas). Programoje J. S. Bacho kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas – R. Egarras). Programoje J.S. Bacho kūriniai

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – B. Pötsch (fortepijonas). Programoje J. S. Bacho kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas – R. Egarras). Programoje J.S. Bacho kūriniai

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – B. Pötsch (fortepijonas). Programoje J. S. Bacho kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas – R. Egarras). Programoje J.S. Bacho kūriniai

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – B. Pötsch (fortepijonas). Programoje J. S. Bacho kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas – R. Egarras). Programoje J.S. Bacho kūriniai

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – B. Pötsch (fortepijonas). Programoje J. S. Bacho kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas – R. Egarras). Programoje J.S. Bacho kūriniai

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – B. Pötsch (fortepijonas). Programoje J. S. Bacho kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas – R. Egarras). Programoje J.S. Bacho kūriniai

14 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – B. Pötsch (fortepijonas). Programoje J. S. Bacho kūriniai

12 d. 19 val. *Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje* – Bacho šventė. Britų baroko orkestras „Academy of Ancient Music“ (orkestro vad., klavesinininkas

Savaitės filmai

Kartą Niujorke ***

1921-icji. Eva Cybulsko kartu su seserimi Magda palieka Lenkiją ir vyksta į Niujorką ieškoti laimės. Magda iškart patenka į karantiną, nes serga tuberkulioze. Surikusi ir vieniša Eva patenka į sutenerio Bruno rankas. Kad išgelbtų seserį, ji pasirengusi viskam. Naivi imigrantė (beje, toks ir originalus filmo pavadinimas „The Immigrant“) atsiduria burleskos ir vodevilio pasaulyje. Išgelbtė ją bandys paslaptingas iliuzionistas. Amerikiečių režisierius Jameso Gray'aus kūrybą įdėmiai sekā Kanų festivalis, tad ir šis filmas pernai buvo rodytas konkursinėje festivalio programe. Kaip ir ankstesniuose Gray'aus filmuose („Mažoji Odesa“, „Dvi meilės“), Niujorkas – vienas filmo herojų, kitus suvaidino Marion Cotillard, Joaquinas Phoenixas, Jeremy Renneras, Dagnara Dominczyk, Jelena Solovej (JAV, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Palanga)

Mešķu žemė ****

Prancūzų dokumentininko Guillome'o Vincent'o filmas nukels į Rusijos pakraštį – tolimąjį Kamčiatką. Tai rudujų lokijų karalystė. Kickvienas jų turi savo rūpesčių: motina nori išmaitinti mažylius ir apsaugoti juos nuo per didelio troškimo ištyrinėti supantį pasaulį, ką tik subrendęs patinas – rasti savo vietą tarp suaugusiuju ir igyti autonomiją, vyrėlesnis – apginti savo teritoriją. Prancūzų kritikai neslėpė pagyrų filmo peizažų bei vaizdų grožiui, bet negailėjo aštrijų žodžių užkadriniam tekstui, kurį skaito Marion Cotillard, ir ritmui. Kita vertus, prancūzų filmai apie laukinę gamtą visada pasižymėjo ypatinga intonacija ir požiūriu, kuris patraukus ne vieną potencialų ir šio filmo žiūrovą (Prancūzija, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Palanga)

Monako princesė ***

Grace Kelly buvo viena mėgstamiausiai Alfredo Hitchcocko blondinių, jo filmuose, ko gero, aktorė ir sukurė geriausius savo vaidmenis. Tačiau amerikiečių milijonieriaus duktė nusprendė tapti mažos Europos kungiakštystės valdovę ir ištakėjo už kunigaikščio Rainier III. Apie tai, kaip jai sekėsi kunigaikštienės vaidmuo, ir pasakoja Olivier Dahano filmas. Režisierius, kurio pasaulinę karjerą paskatinė kitas biografinis filmas „Edit Piaf. Rožinis gyvenimas“, šikart tapo Holivudo auka ir vičai guodžiasi, kad produiseris Harvey's Weinsteinas sunaikino jo kūrinį. Nepatenkinti filmu liko ir herojės giminaičiai, demonstratyviai atsisakę dalyvauti premjeroje – „Monako princesė“ atidarė šių metų Kanų kino festivalį. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Nicole Kidman ir Timas Rothas. Žinoma, filmas – dar vienas biografinis kičas, bet kai kuriems žiūrovams kičas pasirodė visai malonus (Belgija, Prancūzija, Liuksemburgas, JAV, Italija, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Nojaus laivas ***

Jei pramiegojote tikybos pamokas ar neskaitėte Biblijos, naujame Darreno Aronofsky („Juodoji gulbė“, „Imtynininkas“) filme sužinosite viską apie Nojaus numatytą didžių tvaną. Išsigandęs savo viziją Nojus (Russell Crowe) pradeda statyti laivą, kuriamo tilptu visos gyvūnų rūšys. Vis dėlto tai iš nuotykių filmų gerai pažįstamas personažas – jo raumenys lyg arbūzai, jis gali iškart susigrumti su trimis užpuolikais, o laisvu nuo didelių darbų laiku šnipinėti kaimyninę gyvenvietę, kad įsitikintų: artejantis tvanas išgelbės žmoniją nuo blogio. Tačiau nors Holivude niekas neišleis 130 milijonų dolerių, kad būtų iškreiptos tikėjimo dogmos, filmą režisierius kūrė pagal savo komiksą, kuriamo sujungė ne tik Biblijos epa, apokritus, bet ir *fantasy* elementus. Todėl daug dėmesį filme skirta herojaus šeimai – žmonai (Jennifer Connnelly), sūnumas (Logan Lerman, Douglas Booth), iðukrai (Emma Watson) (JAV, 2014). (Vilnius)

Piktadarės istorija ***

Filmo kūrėjai kviečia pamiršti tradicines pasakas, išmintingas fējas, rūpestingus tévus ir žiaurias burtininkes. Jų „Miegančiosios gražuolės“ versija įrodiňėja, kad net piktadarese kartais galima pateisinti. Angelina Jolie, kuri yra ir šio filmo produiserė, teigia, kad niekas netampa bologas be priežasties ir kad nebūtina angeliškai geru žmonių. Su galingaja Diabolina (Jolie), kuri užbūrė mažają Aurorą, susipažiname dar jaunystėje. Naivi pauauglė našlaitė gyvena laimingai kartu su savo magiškosios šalies žmonėmis. Tačiau šalies gerovė neduoda ramybės kaimyninės šalies karaliui. Mergina patirs išdavystę ir kančią ją pavers keršto ieškančią ragana. Todėl ji užburs ką tik gimusių karaliaus dukterį. Tačiau Jolie rodo, kad pabaisos – tai pirmiausia žmonės, o ne burtininkės. Nors Roberto Strombergo filmas skirtas vyrėsiems žiūrovams, labiausiai jis turėtų patikti vaikams. Filme taip pat vaidina Elle Fanning, Juno Temple, India Riley, Miranda Richardson, Imelda Staunton (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

6–12 d. – Piktadarės istorija (3D, JAV) – 13.30, 16, 18.30, 21.15
Piktadarės istorija (JAV) – 11 val.
Olis ir piratų lobis (3D, JAV) – 12.15, 18.15
Olis ir piratų lobis (JAV) – 11, 14.15, 16.15
Kartą Niujorke (JAV) – 13.35, 16.15, 19, 21.45
9–12 d. – Nevykėliai po priedanga 2 (JAV) – 17, 19 val.
6–12 d. – Ties riba į rytojų (3D, JAV) – 11.40, 14, 16.30, 19.15, 21.45
Šimtas kelių iki grabo lento (JAV) – 13, 15.45, 18.45, 21.30

6 d. – Monako princesė (Belgija, Italija, JAV, Prancūzija) – 14.30, 17, 21.50; 7, 8 d. – 14.30, 17, 19.30, 21.50; 9–12 d. – 14.30, 19.30, 21.50
6–12 d. – Iksmenai: praėjusios ateities dienos (JAV, D. Britanija) – 11.45, 17.30, 20.30
Operacija „Riešutai“ (3D, JAV) – 11.15, 14 val.
Operacija „Riešutai“ (JAV) – 16.45
Rio 2 (JAV) – 11.30, 14.15
6–8 d. – Virtuvė Paryžiuje (Rusija) – 19, 21.30;
9–12 d. – 21.30
6–12 d. – Ekskursante (rež. A. Juzėnas) – 12 val.
Mešķu žemė (3D, Prancūzija) – 16.30
Nojaus laivas (3D, JAV) – 18.45
Godzila (3D, JAV, Japonija) – 20.15
Godzila (JAV, Japonija) – 14.45
6–11 d. – Kaimynai (JAV) – 21.45
6–12 d. – Monstrų universitetas (JAV) – 11.15

Forum Cinemas Akropolis

6–12 d. – Piktadarės istorija (3D, JAV) – 13, 18, 20.45
6–12 d. – Piktadarės istorija (JAV) – 10.30, 15.30
Olis ir piratų lobis (3D, JAV) – 12.15, 17 val.
Olis ir piratų lobis (JAV) – 10.15, 14.30
Kartą Niujorke (JAV) – 18.15, 21 val.
9–12 d. – Nevykėliai po priedanga 2 (JAV) – 17.50, 21.15
Ties riba į rytojų (3D, JAV) – 10.45, 13.15, 15.45, 19, 21.40
Šimtas kelių iki grabo lento (JAV) – 13.20, 16.10, 18.50, 21.30
Iksmenai: praėjusios ateities dienos (JAV, D. Britanija) – 12, 14.50, 17.40, 20.30
6–8 d. – Monako princesė (Belgija, Italija, JAV, Prancūzija) – 16, 18.30, 21.15; 9–12 d. – 16, 18.30
6–12 d. – Piktadarės istorija (JAV) – 11.30, 13.40, 15.45
6 d. – Rio 2 (JAV) – 13.30, 17.50; 7, 8 d. – 11, 13.30
Godzila (JAV) – 16.30, 20.15
Virtuvė Paryžiuje (Rusija) – 14, 19.20
Mešķu žemė (Prancūzija) – 11.15
6 d. – Ekskursante (rež. A. Juzėnas) – 10 val.
Kaimynai (JAV) – 21.50
Stebuklų namai (Belgija) – 11.40

„Skalvijos“ kino centras

6 d. – Monako princesė (Prancūzija, JAV, Belgija, Italija) – 16.20; 7 d. – 16 val.; 9 d. – 16.20; 11 d. – 18.50
6 d. – Kartą Niujorke (JAV) – 18.30; 7 d. – 20.50; 9 d. – 21 val.; 12 d. – 20.50
6 d. – Kortė (Danija, Vokietija) – 18.30; 7 d. – 20.50; 9 d. – 21 val.; 10 d. – 21.10; 12 d. – 20 val.
10 d. – Greitasis „Maskva–Rusija“ (Rusija) – 16.30; 11 d. – Samsara (JAV) – 16.30
KAUNAS

Forum Cinemas

6, 7 d. – Piktadarės istorija (3D, JAV) – 10.30, 13, 18.10, 20.45, 23 val.; 8–12 d. – 10.30, 13, 18.10, 20.45

6–12 d. – Piktadarės istorija (JAV) – 11.45, 15.45; Olis ir piratų lobis (3D, JAV) – 12.15, 17 val.; Olis ir piratų lobis (JAV) – 10.20, 15.20
6, 7 d. – Kartą Niujorke (JAV) – 17.30, 20.15, 22.45; 8–12 d. – 17.30, 20.15
9–12 d. – Nevykėliai po priedanga 2 (JAV) – 15.30, 20.30
6, 7 d. – Ties riba į rytojų (3D, JAV) – 13.20, 16, 18.30, 21, 23.45; 8–12 d. – 13.20, 16, 18.30, 21 val.
10 d. – Adelės gyvenimas. I ir II skyrius (Prancūzija, Ispanija, Belgija) – 19.30
9 d. – Violeta (Prancūzija) – 18.30
11 d. – Serafina (Prancūzija, Belgija) – 16.30
8 d. – Vestuvių čempionatas (Ispanija) – 16 val.; 10 d. – 18.30
10–12 d. – Kino kursai – 19 val.

Ozo kino salė

6 d. – Virtuvė Paryžiuje (Rusija) – 16.30; 11 d. – 18.10; 6, 10, 12 d. – Kartą Niujorke (JAV) – 18.10; 7 d. – 16 val.; 7 d. – Mešķu žemė (Prancūzija) – 18.10; 12 d. – 16.30;

10 d. – Greitasis „Maskva–Rusija“ (Rusija) – 16.30; 11 d. – Samsara (JAV) – 16.30

KAUNAS

Forum Cinemas

6, 7 d. – Piktadarės istorija (3D, JAV) – 10.30, 13, 18.10, 20.45, 23 val.; 8–12 d. – 10.30, 13, 18.10, 20.45

6–12 d. – Iksmenai: praėjusios ateities dienos (JAV, D. Britanija) – 13.35, 21.15

6–8 d. – Godzila (JAV, Japonija) – 18.20, 21.10; 9–11 d. – 18.20

6–10, 12 d. – Operacija „Riešutai“ (JAV) – 11.30, 21.30; 8–12 d. – 13.15, 18.30, 21 val.

6–10, 12 d. – Piktadarės istorija (JAV) – 10.45, 15.45; 11 d. – 15.45

6–12 d. – Olis ir piratų lobis (3D, JAV) – 17 val.

6–10, 12 d. – Olis ir piratų lobis (JAV) – 11, 13, 15 val.; 11 d. – 13, 15 val.

6, 7 d. – Kartą Niujorke (JAV) – 18.10, 20.50, 23.20; 8–12 d. – 18.10, 20.50

9–11 d. – Nevykėliai po priedanga 2 (JAV) – 16.25, 21.10; 12 d. – 16.25, 21.45

6, 7 d. – Ties riba į rytojų (3D, JAV) – 12.45, 15.30, 19, 21.30, 23.50; 8–12 d. – 12.45, 15.30, 19, 21.30

6, 7 d. – Šimtas kelių iki grabo lento (JAV) – 12.30, 15.15, 18, 20.40, 23.15; 8–12 d. – 12.30, 15.15, 18, 20.40

6–12 d. – Iksmenai: praėjusios ateities dienos (JAV, D. Britanija) – 13.35, 21.15

6–8 d. – Godzila (JAV, Japonija) – 18.20, 21.10; 9–11 d. – 18.20

6–10, 12 d. – Operacija „Riešutai“ (JAV) – 11.30, 16.10; 11 d. – 16.10

6–10, 12 d. – Rio 2 (JAV) – 11.15, 13.45; 11 d. – 13.45

6–10, 12 d. – Mešķu žemė (3D, Prancūzija) – 10.30

6–8 d. – Virtuvė Paryžiuje (Rusija) – 16.25

6–12 d. – Monako princesė (Belgija, Italija, JAV, Prancūzija) – 18.50

6–10, 12 d. – Rifo pasaka (JAV) – 10.15

PALANGA

Naglis

6 d. – Operacija „Riešutai“ (JAV) – 14.30; 9 d. – 17.30

6 d. – Greičiau nei triušiai (Rusija) – 16.30;

6 d. – Olis ir piratų lobis (JAV) – 18.20; 7 d. – 14.30; 8 d. – 14 val.; 10 d. – 17.30; 12 d. – 18.40; 6 d. – Kartą Niujorke (JAV) – 20 val.;

7 d. – 16.10; 9 d. – 19.30

7 d. – Mešķu žemė (Prancūzija